26ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7182 — 24 ՕԳՈՍՏՈՍ 1909 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

6 Septembre 1909 — 26me année — N. 7182

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	90 Ղ.
» » վեցամսեայ	45 »
Դուրսի համար տարեկան	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան	35 Ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درهلیه قلطه

ARÉVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

— Ինչո՞ւ կը դատապարտէք ուսուցիչները, ըսաւ ուսուցիչ բարեկամներէս մէկը՝ անցեալ օրուան «Մտածումներ»ս կարդալէ ետքը, ինչպէ՞ս զոհողութիւն ու անձնուիրութիւն կը պահանջէք անոնցմէ, առանց վարձատրութեան անոնց գործին դառնութիւնը մեղմացնելու։ Իրաւ է որ գաւառները լուսաւորել պէտք է և լոյսը անձնուիրութեան խողովակէն կը հոսի, բայց գիտէ՞ք թէ ի՞նչ է հայ ուսուցիչին վիճակը գաւառին մէջ։ Ուսուցիչ բառը իր բուն իմաստին բարձրութենէն ինկած է հոն։ Միտքի գործաւորները արժէքէ զուրկ են շատ անգամ, թէեւ յանցանքին մէկ մասն ալ իրենց բաժին կ'ինայ։ Ազգային պաշտօնական մարմինները երբեմն պարզ ծառայի մը պէս կը վարուին անոնց հետ։ Թաղական աղաները անոնց բարեւ իսկ տալու նեղութիւնը յանձն չեն առներ և կ'ուզեն որ ուսուցիչը՝ ձեռքերը կուրծքին կապած, դողդողալով ու աչքերը առանց վեր առնել համարձակելու, մօտենայ իրենց։ Հոգաբարձու էֆէնտիներէն օմանք՝ իրենց ծիծաղելի մեծխօսիկութիւններուն և անմատչելի ոչնչութիւններուն խնկարկուներ կը փնտռեն անոնց մէջ։ Հոն կ'ուզեն որ ուսուցիչը համայնագէտ և ամէնակարող ըլլայ։ Քիչ մը բան կը վճարեն և ամէն ինչ կը պահանջեն։ Եւ գիտէ՞ք թէ ի՛նչպէս կը վճարեն այդ քիչ մը բանն ալ։ Ամսագլխուն ուսուցիչը պէտք է տան անգամ չրջի հոգաբարձու էֆէնտիներուն խանութները զատ զատ և ողորմութիւն խնդրողի սորնացուցիչ պաղատանքներով հայցէ իր ամսականին վճարումը։ Անոնք որ մէկ ամսուան ընթացքին մէջ ուսուցիչը ընկճած են պարտականութիւններու բեռնաւորումին տակ՝ «փարա չունինք» կը պատասխանեն լրբօրէն, ու երբ կրկնէ իր աղաչանքը. «Ամօթ է ա՛լ, կը պատասխանեն, աներեսութիւն է ըրածդ, քսակէ՞ս պիտի հանեմ տամ, ազգին քով դրամդ կը մնա՞յ»։ յետոյ իրենց յաւիտենական յանկերգն ալ կ'աւելցնեն. «Ես հոգաբարձու եղայ նէ ամսական չեմ առներ կոր եա՛»։ կարծես թէ այս բանին համար ուսուցիչները պարտաւոր ըլլային իրենց երախտապարտ մնալու։ Եւ ուսուցիչը գլխիկոր կ'երթայ դպրոց ու հոն իր պարապ գրպանին բողոքները կը խեղդեն իր դասախօսելու եռանդը։

«Դաւառ գացող ուսուցիչը պէտք է նաև համակերպի տեղին սովորութիւններուն, ո՛րչափ ալ այլանդակ ըլլան անոնք։ Կան տեղեր, ուր ուսուցիչը պարտաւոր է եկեղեցիին կամ լսարանին մէջ հակել տղոց վրայ կիրակի օրերը, հոգաբարձու էֆէնտիներուն յանդիմանութիւնները չկրելու համար։ Պէտք է աչակերտներուն հետ խաղայ կամ ոչ, հրամանի համեմատ։ Կ'ուզեն որ ուսուցիչը օրը տասերկու ժամ դպրոցի մէջ մնայ, որպէս զի աչակերտները փողոց ելլալով չխաղան։ Երբ տղան տանը մէջ խելօք չկենայ, պատասխանատուութիւնը ուսուցիչին վրայ կը բեռցնեն ալն։ Ու երբ տարեշրջանը լրանայ՝ առանց պատճառի կը հրաժարեցնեն զինքը, որովհետեւ հոգաբարձու էֆէնտիի մը քէյֆը անանկ ուզեր է։ Եւ ուսուցիչը, որ տարիի մը խոնջէնքէն ետքը արձակուրդի մը հանգիստ օրերը կ'երազէր, իր չափազանց խնայողութիւններով աւելցուցած մէկ քանի ոսկին հազիւ կարենալով փրկել հոգաբարձուներու անհեռատեսութիւնովը բացուած պիւտճէի անբաւականութեան մէջ կորսուելէ, Պոլիս կը դիմէ և գործակալութենէ գործակալութիւն կը վազէ նոր տարեշրջանի համար պաշտօն մը գտնելու և հազիւ գտած՝ արձակուրդի ժամանակը կը լրանայ։

«Ուսուցչուհիները աւելի դժբախտ են, անոնք աւելի տկար են իրենց իրաւունքը պաշտպանելու մէջ։ Շատ տեղեր դատապարտուած են տան մէջ փակուած մնալու, որովհետեւ քաղաքին սովորութիւնը անանկ կը պահանջէ. և աւելին հոն է որ ամէն մարդ զինքը դարպասելու փութկոտութիւնն ալ կ'աւելցնէ իր ամէն մեղքերուն վրայ, և այս մարդերու կարգին մէջ պէտք է հասկնալ երբեմն... Հոգաբարձութեան անդամներէն մէկ քանին ալ...»

Բարեկամս դեռ կը շարունակէր։ Անոր ըսածները ճշմարտութեան դրոշմը կը կրէին, որովհետեւ ես ալ անձնական փորձառութիւնովս զանոնք հաստատելու դժբախտ հարկին ներքեւ կը գտնուէի։ Կը մտածէի միայն թէ ո՞վ պիտի բարեւաւէր անոնց վիճակը։

ՇԻՊԼ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ

ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻՆ ԸՆԴԴԻՄԱՆԱԼՈՒ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 9 օգոստ.

Սոյն նամակս կը գրեմ մասնաւորապէս շեշտելու համար որ առանց կառավարութեան օգնութեան և աջակցութեան՝ հաշուեպահանջ վարդապետները Երուսաղէմ չի վերադառնան, քանզի այս տեղ մտադրած են մեծ ընդդիմութիւն ընել։ Կարապետ վրդ. և իր համախոհները կը գրգռեն ժողովուրդը, ըսելով որ եթէ կեդր. վարչութիւնը յաջողի, ո՛չ թէ միայն իրենք, այլ և ժողովուրդը պիտի վանուի տուներէն, ու կը յանձնարարեն որ զօրաւոր ընդդիմութիւն մը կատարեն հաշուեպահանջ վարդապետներուն և. Տեղապահին եկած օրը։ Ղեւոնդեանները յայտնի համարձակ կը յայտարարեն որ արիւնհեղութիւն պիտի ըլլայ եկած օրերին. և ո՛չ թէ միայն հաշուեպահանջ վարդապետները, այլ մենք ալ, հակաղեւոնդեան քաղաքացիներս ալ պիտի են։ Թարկունք իրենց զինեալ ընդդիմութեան, եթէ մէջտեղ երեւինք։ Ղեւոնդեան վարդապետները, հիմա, ժողովուրդին բոլոր ուղածները կը կատարեն, անոնց բոլոր տուները նորոգել կուտան և 600 ոսկիի գումար մը յատկացուցած են նոր շէնք մը կառուցանելու քաղաքացւոց համար, որուն առաջին յարկը արդէն լմնցնելու վրայ է։ Սակէ զատ, ստոյգ աղբիւրէ իմացայ որ Ղեւոնդեան վարդապետները քաղաքացւոց մեծերուն գումարներ բաշխած են, որպէս զի ժողովուրդը պատրաստեն իրենց էնթրիկներուն ծառայեցնելու. և յիրաւի, քաղաքացիք, երէկ, դատական նախարարութեան հեռագիր քաշեցին՝ Պոլսոյ միջամտութիւնը մերժելու համար։ Կ'ըսուի թէ հեռագրին խմբագրութեան համար Եաֆայէն ծանօթ ազգային մը յատկապէս հոս եկած է։ Մոռցայ գրելու որ՝ Ղեւոնդեանք հոս կը տարածայնեն թէ կառավարութիւնը մերժած է վաւերացնել Տեղապահին ընտրութիւնը. անշուշտ ասիկա, Ղեւոնդ Վ. Մագասուտեան՝ իր հաւատարիմները գրգռուած վիճակի մէջ պահելու ու զանոնք չվհատեցնելու համար ըրած է։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱՐՁԱԿ ՖԵՐԹՈՒԱԾՆԵՐ

ՀԵՂԵՂԱՑԸ

Մանուկները անվէմ անցան անվրդով, կեանքի հովիտներէն այլազան, կոխելով փուչերը անցան ապահով։

Պարմանի եղան դեռ խաւարին անծանօթ, դեռ ստուերը չսիրած, դեռ արցունքը չսիրած. պարմանի եղան դեռ ջրվէժի կարկաջը չլսած։

Ցանկարծ հովիտը խորասուզուեցաւ, ողբաց ու աւաչեց, և սարսափեցան պարմանիները, որոնք դեռ արիւն չէին տեսած։

Հովիտը ահռելի հեղեղատ մըն էր, և բիտասարդութիւնը անկէ պիտի անցնէր, ծաղիկ կեանքին գարունները համբելով։

Մէկը հանգրիմեց սրունքները, քաջաբար անցաւ, միւսը ալեկոծ և ոգեւար՝ հազիւ փրկեց ինքզինքը. և ուրիշներ մարելով հեղեղատին մէջ ինկան։

Ո՛վ որ իր ափով խմէ կեանքին արիւնէն, ան կ'անցնի հեղեղատէն՝ դեռ թոչնած ծաղիկ չտեսած։

Ու շատեր անցան գոռացող հեղեղատէն, ան հաչուեց անոնց դժբախտ տարիները, անոնք անցան անգիտակ։

Երիտասարդ էին, մահուան մանգաղը չտեսած, պարկներու կեանքի լարերուն անտեղեակ. Սամսոնի Դալիլայի գրկին մէջ մարմրուն, իրենց կեանքին մազերը կտրել չտուին...

ՇԱՒՆԱԶԱՐ ՈՐԲՈՒՆԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԵՐ.— Թանձէրէն չորեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ.— Ֆէսէն առնուած նամակներ կը ծանուցանեն թէ քաղաքին ու պալատան մէջ հանդէսները և խրախճանութիւնները կը շարունակուին Ռոկիի գերի բռնուելուն առթիւ։ Թեկնածուն պալատան մէջ կը ցուցադրուի։ Մուլա Հաֆիտ մեծապէս կը մասնակցի այդ ուրախութեանց և ամէն օր իր եղբայրները բանտէն կը հանէ, որպէս զի հանդէսներուն ներկայ ըլլան։ Ամէն գիշեր անոնց բանտերը կը մանէ։ Կ'ըսուի թէ Ռոկի միայն ցորեկները վանդակին մէջ կը մնայ, սակայն գիշերները դուրս կը հանուի և հետը բաւական լաւ կը վարուին։ Լուր կայ թէ Ռոկին գերի բռնող պաշտօնատարները, մօտերս, երեք հազար ձիաւորներով, պիտի երթան թեկնածուին հաւատարիմ եղող լեռնային ցեղերուն մօտ, զորս խրատիւ պիտի պատժեն։ Քաղաքացիները առնուած վերջին լուրերուն նայելով, ժամանակը համաճարակի հանգամանք մը չունի, և սակայն հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնուած են։

ՕՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Բեդերսպուրկէն հեռաւեայը կը հեռագրէ Թայմզի Թղթակիցը.— «Ռուս կառավարութեան համար անակնկալ մը չէ Աթէնքի տագնապին հիմակուան ստացած երեւոյթը։ Ժամանակէ մը ի վեր Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարարը այն տեսակ տեղեկութիւններ կը ստանար որոնք գուշակել կուտային մօտալուտ տագնապ մը։ Հոս հաւաք կ'ընծայուի այն զրոյցին թէ Եորկիոս Թագաւորը պիտի հրաժարի գահէն։ Ցունաստանի Թագուհին ժամանակէ մը ի վեր Բաւլովք կը գտնուի իր եղբօրը՝ Քոնտդանդէն մեծ դուքսին հետ։ Կ'ըսուի թէ Եորկիոս Թագաւորը եթէ որոշէ գահէն հրաժարիլ, Ցունաստանի արքայական գերդաստանը Թագուհիին քով պիտի երթայ։ Բեդերսպուրկի իրաղեկ շրջանակներուն մէջ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Ցունաստանի համար դժուար պիտի ըլլայ գտնել արքայական ուրիշ գերդաստան մը, իրողութիւն մը որ պիտի կասեցնէ մոլեգնած միտքերը։

—Նոյն Ցրայէ Բրէսսէ կը հրատարակէ տեսակցութիւն մը Վիեննայէն անցնող հելլէն բարձրաստիճան պաշտօնատարի մը հետ, որ ըսեր է.— «Ցունաստանի մէջ անդորրութիւնը առժամաբար վերահաստատուած է, սակայն մեծ տագնապ մը յեռաձգուած է միայն, և սուր հանգամանք մը պիտի ստանայ երբ Երեսփոխանական ժողովին նստաշրջանը վերաբացուի։ Ոչ ոք կրնայ նախատեսել դէպքերուն ստանալիք ընթացքը։ Այնքան հաւանական չերեւար որ Երեսփ. ժողովը վաւերացնէ սպաներուն պահանջումները։ Շատ մօտալուտ կ'երեւայ նոր դահլիճին մէկ ձախողութիւնը, որով Եորկիոս Թագաւորը ուրիշ ընելիք պիտի չունենայ, եթէ ոչ Պ. Թէոդոքիսը նախարարապետութեան կոչել կամ Երեսփ. ժողովը լուծել, Պ. Ռալլիի առաջարկութեան համաձայն։»

—Աթէնքի բոլոր լրագիրները միահաղոյն կը բողոքեն մէկ քանի օտար լրագիրներու այն ենթադրութեանց դէմ թէ հիմակուան զինուորական չարժումը ուղղուած ըլլայ Ցունաստանի արքայական գերդաստանին դէմ։ Աթէնքի թերթերը երկարօրէն կը պարզեն բանակին ու ազգին հաւատարմական զգացումները նոյն գերդաստանին նկատմամբ։

—Լարաթիոթիս գնդապետը պատերազմական նախարար անուանուեցաւ։

—Աթէնքէն պաշտօնական ադրիւրէ ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նախարարապետ Պ. Մաւրոմիխալիս եթէ ընդունուեց սպաներուն պահանջումները և այդպէս անոնց տեղի տալու երեւոյթը ունեցաւ, պատճառը այն էր որ այդ պահանջումները մասը կը կազմէին Պ. Մաւրոմիխալիսի քաղաքական ծրագրին, զոր յաճախ պարզած է Երեսփ. ժողովին և ընտրողներուն։ Նախարարապետը որոշած է որ և է զիջողութիւն չընել և հրաժարիլ, եթէ վարանումներ կամ կուսակցական մեքենայութիւններ տեսնէ, տեղի ունենալիք դէպքերուն պատասխանատուութիւնը թողելով անոնց վրայ որոնք պիտի ուզեն զինքը տապալել։

ԳԵՐՄԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ՉԵՀԵՐԸ.— Վիեննայէն կը հեռագրէ Թաւիի Թղթակիցը.— Չեհերու և Գերմաններու կռիւը ամէն օր աւելի սուր հանգամանք մը կը ստանայ։ Վիեննա իր կարգին ազգային վէճերու թատրը կը հանդիսանայ։ Գերմանները կը մռնան Պ. Լիւկէրի սա նշանաւոր խօսքը.— «Թո՛ղ հանգիստ թողուն իմ Չեհերս»։ և կարգ մը լրագիրներու մէջ պայքար մը կազմակերպուած է՝ մասնանիշ ընելու թէ Վիեննա սլաւ կ'ըլլայ։ Կը մռցուի որ Վիեննայի մէջ երկու միլիոն ժողովրդեան վրայ 200,000 Չեհ չկայ, և թէ այդ փոքրամասնութիւնը, գործաւորներէ և փոքր պաշտօնատարներէ բաղկացած, մինչեւ վերջին չաթթները նուազ գերմանատեաց էր և հլու կերպով ընտրութեանց մէջ քուէ կուտար գերման քրիստոնեայ ընկերվարականներու։ Չեհերու դէմ նոր քաղաքականութիւնը այնքան ձախող է որ օր մը կրնայ արթնցնել մայրաքաղաքին այդ սլաւներուն քնացած զգացումը։ Լրագիրներու յարձակումները և ցոյցերը կը շատնան։ Երէկ իրիկուն նոր կռիւ մը տեղի ունեցաւ Ֆինկհաուզի մէջ։ Կիրակի օրուան համար մեծ ցոյց մը կը ծանուցուի պուլվառներուն վրայ՝ ի պատիւ 19րդ հարիւրամեակի տարեդարձին Թոթսպուրկէր Վալտի մէջ Գերմաններուն տարած յաղթանակին՝ Հռոմէացիներուն վրայ։ Այդ ազգային ցոյցերը իրենց հակահարուածը կ'ունենան խորհրդարանական քաղաքականութեան վրայ։ Որոշուած է որ չեհ արմատականները բնաւ պիտի չմասնակցին Աւստրիոյ նախարարապետ Պ. Պինէրթի կողմէ սեպտեմբերին բացուելիք հրապարակախօսութեանց՝ Պոհէմիոյ նահանգային ժողովին կանոնաւորութիւնը ապահովելու համար։ Եթէ այդ հրապարակախօսութիւնները չյաջողին և եթէ Պոհէմիոյ նահանգային ժողովը կարելի չըլլայ ազատել, Աւստրիոյ Երեսփ. ժողովին լուծումը անխուսափելի է։»

ԹՈԼՍԹՈՅ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ.— Պերլինէ Թակէպլատ կ'իմանայ թէ գերման թատերապետ մը հրաւիրեր է Էֆո՝ Թոլսթոյ կոմսը որ հրապարակախօսութիւններ կատարէ Գերմանիոյ մէջ։ Առաջինը տեղի պիտի ունենայ Պերլինի մէջ, ուր Թոլսթոյ պիտի արտասանէ Սթոքհոլմի խաղաղութեան համաժողովին համար պատրաստած ճառը։ Կ'ըսուի թէ թատերապետը գործելու կատարեալ ազատութիւն երաշխաւորած է ռուս գրագէտին Պերլինի մէջ, հաւատալով որ գերման ոստիկանութիւնը մտադիր չէ գրաքննութեան խստութեան ենթարկել։ Իւրաքանչիւր հրապարակախօսութեան համար հինգ հազար ֆր. պիտի տրուի Թոլսթոյի։ Կ'ըսուի թէ Թոլսթոյ դեռ խօսք չէ տուած, և նոյն իսկ մերժած ալ է իրեն եղած առաջարկութիւնը։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՈԱՐԲԸ.— Պերլինի լրագիրները մէկ քանի անգամ զրոյցներ

ԹՍԹԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի (25)

ԺԱՆ ՏԸ ԼԱ ՇԻՐ

ՋՈՒՐԻՆ ՄԷՋ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐԱԿԱՆ ԵՒ ՍԻՐԱՅԻՆ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿՂԶԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ

Գ.

Հիբրանիէ եւ Մօիզէթ

Քանիցս մտաներով բաղխումներ ըրաւ Հիբրանէրի կուրծքին վրայ և երկար ատեն ականջ դրաւ։ Յետոյ գլուխը վեր առնելով, գոհունակ երեւոյթով մը ըսաւ ուշադիր Ֆիլպէրի.

—Երբեք մեր զաւակը այսքան քաջառողջ եղած չէր։

Մինչ այս տարօրինակ բաները տեղի կ'ունենային ընդծովեայ քարանձաւին մէջ, ոչ նուազ տարօրինակ բայց աւելի մարդկայնական, բնական ու եղերական տեսարան մը կը պարզուէր Կորուսեալ կղզիին սենեակներէն մէկուն մէջ։

Դրեթէ քառորդ մը յետոյ, Ֆիլպէր և Օքքիւս աշխատանոցի կալորիին մէջ իրարու միացան, մինչ Մօիզէթ իր յարկաբաժինը դուրս կ'ելլէր։ Այդ յարկաբաժինը, ուր իր սպասուհիին՝ սեւամորթ Տօրայի հետ կը բնակէր Մօիզէթ, երկու սենեակներէ բաղկացած էր, որ երրորդ սենեակի մը վրայ կը նայէր, Լուի ԺԵ.ի ճաշակով յարդարուած և կոկիկ։ Ինչպէս Կորուսեալ կղզիին միւս մասերուն մէջ, հոս ալ մաքուր օդը դուրսէն կը բերուէր մասնաւոր խողովակներու միջոցաւ, որոնք օդափոխ գործիներ ունէին։ Իւրաքանչիւր անկեան մէջ բնածուխ իւրացնող գործի մը, ինչպէս նաեւ ելեկտրական քալորիֆէրի ջերմաչափ (բատիաթէօր) մը։ Կղզիին ներքին օդը միշտ մաքուր ու ծովուն բացերէն եկած հոտերով խընկաւէտուած էր, մինչ բարեխառնութիւնը անփոփոխ կը մնար միեւնոյն աստիճանին վրայ։

Ճերմակ շրջազգեստ մը հագած և կարմիր գօտի մը դրած, Մօիզէթ իր յարկաբաժինէն դուրս ելլելով՝ երկու վայրկեան յառաջացաւ նեղ նրբանցքէ մը և դրան մը առջեւ կանգ առաւ։ Նորատի աղջիկը զանգակի մը փղոսկրէ կոճակին վրայ կոխեց... Դրեթէ իսկոյն դուռ մը բացուեցաւ, և Մօիզէթ փոքր սրահէ մը ներս մտաւ, որուն կարասիներն էին բազմոցներ, բարձեր և ծանր օթոցներ։ Հոն ընդունուեցաւ պառաւ սեւամորթուհիի մը կողմէ, որ խոնարհութիւն մը ընելով ժպտեցաւ։

—Պօսի, խենթը ի՞նչպէս է, հարցուց Մօիզէթ։

—Շա՛տ աւելի լաւ, օրիորդ, պատասխանեց սեւամորթուհին։

—Անկողնէն ելա՞ծ է։

—Տիկին Մարթ ելած է անկողնէն։

—Կրնա՞մ զինքը տեսնել այսօր։

—Օ՜հ, այո՛, օրիորդ։ Կարծեմ թէ այս առաւս խելքը գլուխը եկած է, ինչպէս կը պատահի երբեմն։

—Ա՜հ, աւելի լաւ, գոչեց Մօիզէթ գոհունակ ժպիտով։ Բայց ի՞նչ բան քեզի կարծեցնել կուտայ թէ...։

—Այնքան լաւ կը ճանչնամ Տիկին Մարթը որ կարծիքիս մէջ չեմ սխալիր, պատասխանեց սեւամորթուհին։ Քիչ մը առաջ, տիկինը արթնցած ատեն ըսաւ ինծի. «Բարի լոյս, Պօսի։» Հաղուադպ կերպով զիս կը ճանչնայ։ Յետոյ հարցուց թէ օրիորդը իրեն պիտի այցելէ՞ այս առաւս։

Մօիզէթ պահ մը երազուն մնաց։ Զարմանքով կը խորհէր թէ Մարթ այդպիսի հարցում մը չէր ըրած երբեք...։ Խոհուն երեւոյթով մը կրկնեց.

—Ա՜հ, Տիկին Մարթ իրա՞ւ այդ հարցումը ըրաւ...։

—Այո՛, օրիորդ։

—Ի՞նչ պատասխանեցիր։

—Հաստատական պատասխան տուի։ Այն ատեն տիկինը սկսաւ արտասուել, ըսելով թէ սոսկալի երազներ տեսած էր գիշերը, ուր մարդուն մէկը իրեն յանձնարարած էր գաղտնիքներ յայտնել օրիորդին։

—Գաղտնիքնե՞ր մի, գոչեց Մօիզէթ զարմանքով։

—Այո՛, և նոյն իսկ ծանրակշիռ ու ցաւագին գաղտնիքներ։

—Աստուա՜ծ իմ, գոչեց նորատի աղջիկը, ժպտունած։

—Տիկինը յարեց թէ ապահովաբար իր քունը չպիտի տանէր, եթէ երբեք «սիրտին մէջ եղածը չպարպէր օրիորդին սրտին մէջ», ինչպէս ըսաւ ինք։

—Ուրեմն բոլորովին խենթ չէ ան, գոչեց Մօիզէթ։

—Ա՛ռ այժմ այնպէս կ'երեւայ...։ Բայց երեք-չորս անգամ տեսած եմ խեղճ տիկին Մարթը՝ ամբողջ տասնըհինգ ամիս հիւանդապահութիւն ընելէս ի վեր։ Ամէն անգամ տեսնելուս՝ մէկ ժամ, առ առաւելն երկու ժամ կը մնայի քովը...։

—Գաղտնիքներ չէ՞ հաղորդած քեզի։

—Ո՛չ, օրիորդ։ Սա իրաւ է որ Պալէարեանց կղզիին մէջ աւելի լուակեաց էր քան հոս...։ Այն օրէն ի վեր քիչ մը ժպտիլ սկսած է, երբ օրիորդը տեսած է

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. երես)

յիշեցին թէ հոն «Մերկերու օթեակներ» կան, ուր ոչ կերութեան զարգացած դասակարգին պատկանող երկու սեռէ անձեր գրեթէ մերկ վիճակի մէջ կը գումարուին՝ փիլիսոփայական նիւթերու վրայ խօսակցելու նպատակով։ Այդ օթեակներու այցելուներուն համար հագուստներու բացակայութիւնը խորհրդանշանն է դէպի բնութիւն վերադարձին և աշխարհիկ ու ընկերական նախապաշարմանց մերկացումին։ Այդ գումարումները որքան ատեն որ մասնաւոր բնակարաններու մէջ կը կատարուէին, ըսելիք մը չկար, քանի որ մերկութիւնը սիրող այդ Պերլինցիները օրէնքին դէմ բան մը չէին ըներ։ Հիմա կ'երեւայ թէ նոյն օթեակներէն մէկը քանի մը անգամ գումարուեր է Պերլինի Ռուսդլէրհաուզի կողմէ տրամադրուած սրահի մը մէջ։ Գերման թերթ մը խիստ զայրացած է այդ գումարումներուն համար և հանրութեան վճիռը կը պահանջէ անոնց վրայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ. — Սուլթանը շաբաթ իրիկուն ժամ 10½ին կ. Պոլիս վերադարձաւ։ Շաբաթ առաւօտ ժամ 2½ կայսրը ճամբայ ելաւ Պրուսայի կայս. քէօշկէն կառքի մէջ բազմած՝ իր դէմը ունենալով կայսերազուն իշխանը ու Եպարքոսը։ Երկրորդ Սուլթան Պայազիտի դամբարանը այցելելէ ետքը, թափորը գնաց երկաթուղիի կայարանը, ուր ժողովրդեան անագին բազմութիւն մը հաւաքուած էր։ Նահանգին կուսակալը, պաշտօնատարները, զանազան ազգերու հոգեւոր պետերը, հիւպատոսները, և այլն կայարանին մէջ ողջերթ մաղթեցին Կայսեր։ Կառախումբը ժամ 4.20ին ճամբայ ելաւ ժողովրդեան բուռն ծափերուն մէջտեղը և ժամ 6.50ին Մուտանիա հասաւ։ Այդ կայարանին մէջ եւս շատ փայլուն կերպով կատարուեցաւ ողջերթը։ Հոն ալ խիստ մեծ բազմութիւն մը հաւաքուած էր։ Սուլթանը գնաց Էրբողրուլ զբօսանաւը։ Այդ միջոցին թնդանօթներ կ'արձակուէին։ Ժամ 7ին Էրբողրուլ ճամբայ ելաւ դէպի Կ. Պոլիս։ Ալբակոր, Թոfաs ու Թիմուր Հիսար թորփիլանաւերը կը հետեւէին զբօսանաւին։ Ծովը բաւական ալեկոծուած էր հիւսիսային բուռն հովէն։ Էրբողրուլ, ժամը 18 մղոն արագութեամբ, ժամ 10½ին Կ. Պոլիս հասաւ։ Ամէն կողմէ թնդանօթներ կ'արձակուէին։ Սուլթանը պալատական նաւակով մը Տոլմա Պաղչէի պալատը գնաց և հոն ընդունուեցաւ նախարարներու և քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կողմէ։ Ժողովուրդէն չատերը Շերքէթի չոգենաւերով ընդառաջ գացին Սուլթանին և մեծ խանդավառութեամբ բարի գալուստ մաղթեցին։

—Թագաւորական ընդհանուր ժողովին մէկ որոշման համաձայն, քաղաքապետը և նոյն ժողովին անդամներէն Թաղայպետական Զ. չրջանակին նախագահ Ինան պէյ, Ը. չրջանակին անդամ Լիզորաքի էֆ., Ժե. չրջանակին անդամ Կարապետ էֆ. ու Է. չրջանակին անդամ Եաքուպ էֆ. շաբաթ օրը Տոլմա Պաղչէի պալատը երթալով, Կ. Պոլսոյ ժողովուրդին անունով բարի գալուստ մաղթեցին։ Ցետոյ, կայս. Իրատէի մը համաձայն ներկայացան Կայսեր, որ գոհունակութիւն յայտնեց՝ Կ. Պոլսոյ ժողովրդեան կողմէ բարի գալուստ մաղթուելուն համար։

—Եպարքոսը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, հեռագրեց Պրուսայի կուսակալութեան՝ հաղորդելով Սուլթանին գոհունակութիւնը տեղւոյն ժողովրդեան կողմէ եղած սիրալիր ընդունելութեանց և հաւատարմական հաւատիքներուն համար։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ, լուրի մը նայելով, գարնան պիտի այցելէ Սելանիկ, Դոսովայի ու Մանաստիրի նահանգները և Ալպանիոյ քաղաքներուն մեծ մասը։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ.— Լա Թիւրէ կ'ըսէ թէ նախարարաց Խորհուրդին երէկուան նիստին մէջ Եպարքոսը և նախարարներէն չատերը Նորէն հրաւիրեր են Նորատունկեան էֆ.ն որ հրաժարի։ Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարը պատասխաներ է թէ զինքը հրաժարելու ստիպող օրինաւոր պատճառ մը չկայ, որով պիտի չհրաժարի։ Նորատունկեան էֆ. որ չատ յուզուած էր, այս խօսքերը ըսելով հեռացեր է խորհրդակցութեան սրահէն։ Լա Թիւրէի կը յայտնէ թէ այդ մեկնումը ենթադրել տուեր է որ նախարարը իսկոյն պիտի հրաժարի, սակայն երէկ իրիկուն մինչեւ ուշ ատեն դեռ հրաժարած չէր։

—Նորատունկեան էֆ.ին, երէկ, նախարարաց Խորհուրդէն կանուխ մեկնելուն վրայ, Իզտամի խմբագիրներէն մէկը եպարքոսական խորհրդականին ներկայացնալով տեղեկութիւն ուզեր է։ Խորհրդականը պատասխաներ է որ Նորատունկեան էֆ.ի հրաժարականի լուրը ճիշդ չէ և թէ անձնական տկարութեան պատճառով կանուխ տուն դարձած է։

—Իդդիհաs ալ կհաստատէ թէ Հալաճեան էֆ. առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար պիտի բլլայ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ ազէկ պիտի չբլլայ Հալաճեան էֆ.ն բաժնել երեսի. ժողովին ելմտական յանձնաժողովէն, վասն զի առայժմ հոն աւելի լաւ ծառայութիւններ կրնայ մատուցանել։ Իդդիհաs կը հերքէ Բroosոսի այն լուրը թէ դահլիճը ամբողջովին հրաժարելով Նորին կազմութիւնը պիտի յանձնուի ներքին գործոց նախարար Թալաղ պէյի։

—Իզտամի մէջ կը կարդանք.— «Նկատելով որ Նորատունկեան էֆ.ի և դահլիճին անդամներէն ոմանց միջեւ ծագած անհամաձայնութեան չարունակութիւնը հակառակ է դահլիճին մէջ անհրաժեշտ եղած կարծիքներու միաձայնութեան, կարեւոր նկատուած է միջնորդութիւն մը ընել իրաւախոհութիւն մը գոյացնելու համար։ Կ'իմանանք թէ զրոյցի մը նայելով, Եպարքոսը կարգ մը ձեռնարկներ պիտի ընէ և արդիւնքը նախարաց Խորհուրդին չորեքշաբթի օրուան նիստին պիտի հաղորդէ։ Ուրիշ նշաններէ ալ կ'երեւայ որ դահլիճին մէջ համաձայնութեան գոյացումը պահանջելի է։ Կ'ըսուի թէ պատերազմական նախարարն ալ համաձայնութիւն գոյանալուն փափաքող է։»

ՄԱՐՍԵԼԻՈՅ ՑԱՒԵԼՈՒՄԸ.— Այսօր արտաքին գործոց նախարար Բիֆադ փաշայի և դեսպաններուն միջեւ բանակցութիւնները պիտի սկսին՝ մաքսերը հարիւրին տասնըմէկէն տասնըհինգի բարձրացնելու մասին կարծիքներու համաձայնութիւն գոյացնելու համար։

ՏԱՍՍՆՈՐԴՆԵՐԸ. — Մինչեւ հիմա վարձակալութեան տրուած տասնորդներու գումարը, անցեալ տարուան հետ բաղդատելով, հարիւր յիսուն հազար ոսկի աւելի է։

ԵՐԿԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ սերմի յատուկ ցորեն տալու համար, ինչպէս ծանուցուեցաւ, որոշուած է մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութիւն մը կնքել։ Ելմտական նախարարին և Երկրագործական Պանքային դեր-տնօրէնին ու հաշուակալին միջեւ խորհրդակցութիւն կը կատարուի՝ փոխառութիւնը չուտով կնքելու և ժամանակ չանցած երկրագործներուն օգնելու համար։ Ելմտական նախարարին ու Անատոլիի երկաթուղիի տնօրէնին միջեւ ալ այդ մասին կարծիքի փոխանակութիւններ կը կատարուին։ Նահանգները հետզհետէ կը պատասխանեն այն հարցումին թէ ո՞ր տեղերը պէտք կայ սերմի յատուկ ցորեն բաժնելու։

ԳԱԼԱԹԻՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ վերաշինելու համար Տոյչէ Պանքէն 237,000 ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի կատարուէր, իբրեւ փոխարէն հարիւր ոսկի յատկացնելով կամուրջին օրական հասոյթէն։ Երեսի. Ժողովը արտօնած էր ելմտական նախարարութիւնը՝ այդ կերպով կատարելու նոյն փոխառութիւնը։ Սակայն յետոյ որոշուեցաւ որ Գարաքէօյի կամուրջին հասոյթը յառաջիկայ տարիին թողուի քաղաքապետութեան, որ մտադիր է զայն իբրեւ փոխարէն ցոյց տալով մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութիւն մը կնքել։ Եթէ հասոյթէն հարիւր ոսկի Տոյչէ Պանքէն փոխառնուելիք 237,200 ոսկիին յատկացուի, մնացած օրական յիսուն ոսկիով քաղաքապետութիւնը չի կրնար մէկ միլիոն ոսկի փոխ առնել։ Ելմտական նախարարութիւնը այդ պարագան նկատողութեան առնելով խորհրդակցութիւն կատարեց Տոյչէ Պանքի ներկայացուցիչ Պ. Հիւնէնի հետ, որ սա պայմանը ընդունեց թէ քաղաքապետութիւնը եթէ փափաքի կամուրջին ամբողջ հասոյթը իբրեւ փոխարէն ցոյց տալով ուզածին չափ դրամ փոխ կրնայ առնել, սակայն ստանալիք այդ գումարին մէջէն պիտի հատուցանէ Տոյչէ Պանքին ունեցած պարտքը։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Հանեայի բերդէն վար առնուած հելլէն դրօշին կայմը անգլիական մարտանաւը տարուելով, չորս կտոր ըրեր և մէյ մէկ կտորները յանձներ են պաշտպան չորս տէրութեանց։

—Նախարարաց Խորհուրդը երէկուան իր նիստին մէջ զբաղեցաւ Ռէթիմոյի մէջ քրիստոնեաներու կողմէ երկու իսլամներու սպաննուած ըլլալուն խնդրով։ Որոշուեցաւ ծանուցագիր մը ղրկել պաշտպան չորս տէրութեանց, անոնց ուշադրութիւնը հրաւիրելով սա կէտին վրայ թէ նոյն տէրութեանց խոստմանը հակառակ, այդ դէպքը ցոյց կուտայ որ տեղւոյն իսլամները պաշտպանութենէ զուրկ են։

ՆՈՐ ԴՐԱՄՆԵՐ.— Սուլթանը, հնաւանդ սովորութեան մը համաձայն, Պրուսա ուղեւորելուն առթիւ պատրաստուած նոր դրամներէն մէյ մէկ հատ նուիրեց Մեբակոյտին ու Երեսի. Ժողովին նախագահներուն և նախարարներուն։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ. — «Դատրո»էն դուրս մնացած պաշտօնեաներու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուելով գրութիւններ ուղղեց պետական բոլոր պաշտօնարաններուն՝ տեղեկագրելու թէ ո՞րքան պաշտօնեաներ բացը մնացած են և սակայն կարող են պաշտօնավարել, թէ՝ կեդրոնին մէջ և թէ դուրսերը ո՞րքան թափուր պաշտօններ կան. նաև ասկէ վերջն ալ թափուր մնալիքներուն համար հետզհետէ տեղեկութիւն հաղորդել յանձնաժողովին։

—Եպարքոսը, Պրուսայէն վերադառնալուն պէս, քննութեան ձեռնարկեց իր պաշտօնարանին վերակազմութեան արդիւնքներուն վրայ և հրամայեց չուտով մէյմէկ պաշտօնատուն անիրաւ կերպով «Դատրո»էն դուրս հանուածներուն։

ԴԵՍՊԱՆԱԼՈՒՐՀՈՒԹԻՒՆԸ.—Նոյն Ֆրայէ Բrեսէ հեռեւեալը կը գրէ.—«Բ. Դուռնէն առնուած տեղեկութեանց նայելով, Անգլիոյ, Ռուսիոյ ու Իտալիոյ միջեւ կարծիքներու փոխանակութիւն մը կատարուեր է դեսպանախորհուրդի մը գումարմանը մասին՝ Կրետէի խնդիրը կարգադրելու և Ցունաստանի արքայական գերդաստանին դիրքը պահպանելու նպատակով արեւելեան բոլոր խնդիրները լուծելու և կարգադրելու համար։

ԷՆՎԻԷՐ ՊԷՅ, Պերլինի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդը, մօտերս պիտի նշանուի կայսերազուն իշխան վախճանեալ Սիւլէյման էֆ.ի աղջկան հետ։

ԶԸՐԱՂԱՆԻ պալատը տաքցնելու և ելեկտրական լոյսով լուսաւորելու համար պէտք եղած պատրաստութիւնը պիտի տեսնուի։

—Պէշիքթաշի նաւամատոյցին հիմակուան տեղը փոխուելով աւելի վեր՝ այսինքն Զբրաղանի պալատան աւելի մօտը պիտի տարուի։ Շերքէթի վարչական Խորհուրդին նախագահ Զիհնի փաշա, անդամ Արտաչէս էֆ. Հիւրմիւզ և ուրիշներ նոյն տեղը երթալով քննութիւն կատարեցին և նոր նաւամատոյցին տեղը որոշեցին։

—Թրամուէյի տնօրէն Պ. Բէրտիքարիս, անցեալ օր, Զբրաղանի պալատը գնաց և հոն Երեսի. Ժողովին ատենապետ Անմէտ Ռիզա պէյի և քաղաքապետ Խալիլ պէյի հետ տեսակցելով, յայտարարեց թէ Գալաթիա-Օրթագիւղի համար թրամուէյի զոյգ գիծերուն չինութիւնը մէկ քանի օրէն սկսելով երկուքուկէս ամիսէն պիտի աւարտի. նաև ճամբաներուն վրայ փոքր կայարաններ պիտի կառուցուին։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ. — Նեոլոգոս կ'ըսէ թէ տոյզ լուրերու նայելով, մէկ քանի բարձրատիճան անձեր և նոյն իսկ Եպարքոսը, Պրուսա չգացած, յայտարարեր են որ Ցունաց Պատրիարքարանին պահանջումները արդարացի են և հետեւաբար կատարելապէս գոհացում պիտի տրուի։ Ցունաց Պատրիարքարանին Սինոդը, տասը վրայ, որոշեր է Եպարքոսին վերադարձին սպասել, և եթէ Պատրիարքարանին պահանջումները նկատողութեան չառնուին, այն ատեն պէտք եղած միջոցները ձեռք առնել։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ոստիկանութիւնը որոշումներ տուաւ այն իսլամ կիներուն նկատմամբ որոնք իսլամական օրէնքներու անհամապատասխան ձեւով կը պտտին և հրապարակի վրայ յարաբերութիւններ կ'ունենան զանազան այրերու հետ։ Ոստիկանութեան առաջին ու երկրորդ աղդարարութեանց անսասողները օրէնքին տրամադրութեանցը պիտի ենթարկուին և միեւնոյն ատեն անոնց անունները լրագիրներու մէջ պիտի հրատարակուին։ Նկատելով որ Գատրգիւղի զբօսավայրերուն մէջ այրերու և կիներու միասին պտոյտը կարգ մը անտեղութեանց պատճառ կ'ըլլայ, Սկիւտարի ոստիկանութիւնը որոշեց որ ասկէ վերջը Դուշ Տիւրի զբօսավայրը այրերուն յատկացուի և Եղուրթեը Զէյնէպիի մարգագետինն ալ կիներուն։

ԹՈՒՐԳԻՈՒ ԵՒ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Բ. Դուռը Աթէնքի օսմ. դեսպանին միջոցաւ ծանոյց Ցունաստանի նոր դահլիճին թէ նախարարապետ Պ. Մավրոմիխալիսի բարեկամական հաւաստիքները մեծ գոհունակութիւն պատճառած են օսմ. կառավարութեան, և թէ Բ. Դուռը յուսալից է որ Ցունաստանի նոր դահլիճը պիտի աչխատի համաձայնութիւն մը գոյացնելու երկու կառավարութեանց միջեւ։

ՀԵՐԹՈՒՄ.— Իզտամ կ'ըսէ թէ օսմ. կառավարութիւնը հրաւիրեր է մեծ տերութեանց քով գանուող իր դեսպանները՝ հերքել կարգ մը թերթերու վրդովիչ լուրերը Արնաւուտներու խնդրոյն նկատմամբ։ Կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է՝ Ալպանիոյ մէջ անդորրութիւնը ապահովելու համար։

ՊՈՏԵՐԱԶՄԱՆԱՆ. Նախարար Սալիհ փաշա, երէկ, Կայսեր ներկայացաւ։

ՄԱՐՍԱՆԻՆ վերատեսչութեան պաշտօնեաներուն վերակազմութիւնը երէկ աւարտեցաւ։ «Դատրո»ին մէջ մնացողներուն թիւն է 253։

ԴԻՄԷԴԴԻԻ ՏՈՒՐՔԸ.—Քաղաքապետութիւնը ծանոյց պէտք եղած տեղերը թէ պարսիկ ու հելլէն հպատակներէն ամենքն որ Դիմէդդիւի տուրք պէտք է վճարեն, եթէ ժամանակին չհատուցանեն, իբրեւ օսմ. հպատակ նկատուելով, առեւտուրէ պէտք է արգիլուին։

Ե. ՊՈԼՍՈՅ մէջ մօտերս պիտի ձեռնարկուի զինուորագրութեան գործողութեանց։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը գրեց՝ քաղաքապետութեան որ բեռնաբարձ սայլերը և ձողաբարձ բեռնակիրները Դարաքէօյի կամուրջէն և գլխաւոր փողոցներէն չանցնին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. —Թուրք թերթ մը կ'ըսէ թէ սա ծանրակշիռ յայտարարութիւնները ըրած է Պուլկարիոյ պատերազմական նախարար զօրավար Սալոֆ. «1907ին, երբ Մէրտինանտ իշխանին հետ Եւրոպա կը գանուէի, կրետէի խնդիրը նորէն կը յուզուէր, մտահոգութիւն պատճառելով եւրոպական դահլիճներուն։ Եկեղեցոյ իշխանին տեղ Պ. Զահիմիսի պաշտօնավարութիւնը կարծիքներու փոխանակութիւն մը առաջ բերաւ։ Այդ միջոցին Եւրոպա մեզի նպաստաւոր ըլլալով բոլորովին, դիմումներ ըրինք՝ Մակեդոնիան մեզի տալու Կրէտէի փոխարէն, որ Ցունաստանի պիտի կցուէր։ Մեզի խոստում եղաւ թէ պիտի իրագործուէր մեր փափաքը։ Որոշուեցաւ որ Պուլկարիա սպառնական դիրք մը պիտի բռնէր Թուրքիոյ հանդէպ, իր զօրքերը շարժման մէջ դնելով սահմանագլխին վրայ, այդ ծրագիրը յաջողցնելու համար։ Բայց Նախարարապետին գէշ քաղաքականութիւնը ամէն ինչ ի դերեւ հանեց։ Պ. Բեթրոֆ, 1906ին, թոյլ տալով որ Ցոյները հաւաքանքի ենթարկուին Արեւելեան Բումէլիի մէջ, իր ներքին կացութիւնը ամրապնդելու համար, իր վրայ հրաւիրեց Եւրոպայի դժգոհութիւնը, որ մերժեց իր խոստումները կատարել։ Այսպէս՝ Ցունաստան մեր վրայ դիւանագիտական յաղթանակ մը տարաւ, Պ. Զահիմիսը Կրետէի կուսակալ անուանելով։»

ՋԱՐԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Այն օսմ. պատուիրակութիւնը, որ Լիվատիա պիտի երթար Զարին գալուստը ողջունելու համար, իր ուղեւորութիւնը յետաձգած է ցնոր տնօրինութիւն, կայսրուհին թեթեւ անհանգստութեան պատճառաւ։ Ամէն պարագայի մէջ կը յուսացուի որ պատուիրակութիւնը յառաջիկայ հինգշաբթի ճամբայ ելլէ։

ՕՍՄ. ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.— Ինչպէս ծանուցինք, կառավարութիւնը 7 միլիոն օսմ. ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի կնքէ Օսմ. Կայս. Պանքային %ին 4 տոկոսով և %ին 1 ամորթիսմանով։ Իբր երաշխաւորութիւն ցոյց տրուած են Գոնեայի, Ատանայի, Սըվազի և Դասթէմունիի կուսակալութեանց ու Քալէճիք գաւառակին տասանորդի տուրքը և Հալէպի ոչխարի տուրքը, որոնց համագումարը 35,000 ոսկիի կը հասնի։ Այս տուրքերը ելմտական նախարարութեան կողմէ պիտի գանձուին, և ոչ թէ Հանր. Պարտքի վարչութեան միջոցաւ, ինչպէս կ'ըլլար ասկէ առաջ։ Հետեւաբար 33 տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով Թուրքիա ազատ փոխառութիւն մը կը կնքէ, իր անտեսական վարկին շնորհիւ։ Եթէ ցոյց տրուած հասոյթները անբաւական ըլլան, ելմտական նախարարութիւնը պիտի վճարէ պակսած գումարը։ Այդ փոխառութեան պարտաթուղթերը և կտրոնները ղերծ պիտի ըլլան ո և է տուրքէ։ Օսմ. կառավարութիւնը մինչեւ 1920 յունվ. 1 քոնվէր. սիոնի չպիտի վերածէ այդ փոխառութիւնը։ Մինչեւ յառաջիկայ փետր. 1 Օսմ. Պանքան կառավարութեան պիտի տրամադրէ փոխառութեան գումարը, ուրկէ պիտի վճարուին Անատոլուի երկաթուղիի Ընկերութեան 19,000,000 ֆր., դահլիճին Սուլթանին պարտքերուն՝ 12,000,000 ֆր. և արտասովոր նպաստ Ատանայի դէպքերէն վնասուածներուն՝ 3,000,000 ֆրանք, ընդամէնը 34,000,000 ֆր.։ Փոխառութեան մնացեալ մասը պիտի սահմանուի ելմտացոյցին՝ բացը գոցելու համար։ Նաեւ այդ գումարէն հատուցումներ պիտի ըլլան բացը մնացած պաշտօնեաներուն և զինուորական ու քաղաքային հանգստեան մնացուկներուն դրամագլուխը պիտի աւելցուի։

ՀԱՅ ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆ Ե. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ.—Օտեսայէն մայրաքաղաքս հասած Մարգար անուն հայ անիշխանական մը ձերբակալուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ։ Իր անցագրին մէջ Նիքոլա Նշանակուած է անունը։ Ցիշեալը Օտեսայէն Պիղա գացած է և անկէ Սմիւռնոյ երթալու մտադրութիւն ունի եղեր։ Իր վրայէն գտնուած են պուլկարերէն կարգ մը գիրքեր, որոնց մէջ կայ յեղափոխական քոմիտէներու վարչական ձեւը բացատրող կարեւոր աշխատասիրութիւն մը։ Միւս բոլոր գիրքերն ալ անիշխանականութեան ու ընկերվարութեան վրայ գրուած հատորներ են։ Հանր. ապահովութեան տնօրէնը անձամբ հարցաքննեց հայ անիշխանականը, որ յայտարարեց թէ ինք ո՛չ մէկ ազգի ու կրօնքի կը պատկանի, և թէ անիշխանական գաղափարներով տոգորուած է։ Մարգար յարեց թէ ռուս յեղափոխական կուսակցութեան մը հետ յարաբերութեան մէջ է, բայց ո և է յարաբերութիւն չունի Օսմանցիներուն հետ։ Սակայն, կ'ըսէ Իզտամ, յայտարարութեանց այդ մասին հաւատ չընծայուեցաւ։ Իր վրայէն գտնուեցան նաեւ կնոջ մը և իր լուսանկարները, ու պուլկար քանակին մէջ ծառայած ըլլալը հաստատող թուղթ մը։ Վառնայէն օսմ. նամակատան մը յանձնած է կարգ մը թուղթեր՝ Բօսթ ռէսթանթ։ Անիշխանական Մարգար կ'ըսէ թէ պուլկարական հպատակ է ինք, բայց այդ պարագան չէ հաստատուած վերջնապէս։ Սապահ կը գրէ թէ Մարգարի անիշխանական ըլլալը հաստատուած է։

ՄԱՀՄՈՒԹ ՇԵՎՔԷԹ ՓԱՇԱ., որ մօտերս Գերմանիա պիտի երթայ, ռազմափորձերուն ներկայ գտնուելու համար, անցեալ օր դեսպաններուն այցելութիւն տուաւ։ Մէկ քանի օրէն մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի։ Մահմուտ Շեվքէթ փաշա Սելանիկ պիտի երթայ, և յետոյ Բումէլիի մէկ քանի կարեւոր վայրերը պիտի այցելէ։ Հոնկէ պիտի անցնի Պայէրն, գերման բանակին մօտ երթալու համար։ Փաշային ժամանումը Վուրսպուրկ (Պավէրա) պիտի զուգադիպի Վիլհէլմ կայսեր ժամանումին։ Ռազմափորձերը վերջանալէն յետոյ, Մահմուտ Շեվքէթ փաշա Բարիզ պիտի երթայ, քանի մը օր հոն մնալու համար։ Բարիզէն մայրաքաղաքս պիտի դառնայ Մարսիլիոյ ճամբով։ Մէկ ամսոյ չափ պիտի տեւէ իր բացակայութիւնը։ Տակաւին չէ որոշուած Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի յաջորդը։

ՀԱՄԻՏ ԽԵԼԱԴԱՐԱՆ.—Սելանիկէն վիէննական թերթերուն կը հեռագրեն թէ Համիտ մտային խանգարման ենթարկուած է։

ՊՕՃՐՕԹԱՀԺԸ ԴԱԴՐԱՆ.— Հելլէնական դրօշ կրող բոլոր չոգենաւերը շաբաթ օր իրենց ապրանքները պարպեցին կանոնաւորաբար։ Օսմ. բոլոր նաւահանգիստներէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ հելլէն վաճառականութեան դէմ բացուած պոյքոթը դադրած է։

ՕՍՄ. ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ընդհ. տնօրէն Պելճիքացի պաշտօնատարը հոս հասաւ շաբաթ օր։ Այս շաբթու մէջ պաշտօնի պիտի ձեռնարկէ, եւրոպական դրութեամբ կազմակերպելու համար օսմ. թղթատարութիւնը։ Ցետոյ կառավարութիւնը հարկ եղած դիմումները պիտի կատարէ՝ օտար նամակատուները ջնջելու համար Թուրքիոյ մէջ։ Աւստրիա արդէն իսկ հաւանութիւն յայտնած է։ Մօտաւոր հաշուով մը՝ կառավարութիւնը 500,000 ոսկիի տարեկան չափ մը պիտի ունենայ օտար նամակատուներու ջնջումով։ Դալաթիոյ օսմ. նամակատունը անգոհացուցիչ ըլլալով ներքին սպասարկութեան մասին, մտադրութիւն կայ Սակարանին մէջ փոխադրելու զայն, և Դալաթիոյ քարափին վրայ Սակարանի նոր շէնք մը կառուցանելու։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Երէկ, առտուան թերթի մը մէջ կնոջական ստորագրութեամբ յօդուած մը կարդացի, որ կը խօսէր հայ աղջիկներու դասատիրակութեան խնդրին վրայ, և Օր. Բարունակեանի պարագան մէջ բերելով՝ մէկ կողմէ յանցաւոր մայրը չքմեղացնել կ'ուզէր, միւս կողմէ հայ աղջկանց բարեկարգ կրթարաններու չգոյութիւնը կը մատնանշէր, այս վերջին պարագան նկատելով իբրեւ իսկական պատճառը չարիքին։ Եթէ հայ աղջկանց նախակրթութեան համար դպրոցներ ունենայինք, ժամանակակից պահանջները գոհացնելու կարող, հայ մայրերը իրենց աղջիկները օտար կրօնական հաստատութեանց չպիտի հարկադրուէին յանձնել։ Ցօդուածագիր հայուհին այս լաբալիսեան ճշմարտացութիւնները չէ որ կը հետաքրքրեն զիս այնքան որքան այն միջնադարեան եղանակը որով ինքը կը փափաքի որ կազմուած ըլլան հայ իգական վարժարանները։ Իր նուրբ մատը կը դնէ կարեւոր վէրքի մը՝ դրաբարին վրայ։ Մեր ազգ. վարժարաններէն ելլող աղջիկները չիմակէ չիմակ նախադասութիւն մը գրել չգիտեն եղեր, և ասիկա ալ հետեւանքն է եղեր այն իրողութեան որ դրաբառը ըստ արժանւոյն չի դասաւանդուիր եղեր մեր աղջիկներուն, որոնք, հետեւապէս, աշխարհաբար տող մը գրել չեն սորվիր՝ լեզուին հիմնական սկզբունքները սորված չըլլալով դրաբարի շնորհիւ։ Հինգլուս պատուելի մը պէս տրամաբանող այս յօդուածագիր հայուհին —որուն արձակը կասկածել կուտայ թէ ինքն ալ ժամանակով դրաբարի ուսման այնքան հոգ չէ տարեր— եթէ գիտնար որ մեր աղջիկներուն իրենց մայրենի գրականութեան ուսումը ինչպէս կ'ուզեր ինքը, ինչպէս ամենայն հայ մարդ կ'ուզէր, ինչպէս ամենայն հայ մայր կ'ուզէր, ինչպէս ամենայն հայ հայրենասէր կ'ուզէր, ինչպէս ամենայն հայ ազգասէր կ'ուզէր, ինչպէս ամենայն հայ ազգասէր կ'ուզէր, ինչպէս ամենայն հայ ազգ

բենի լեզուին տարերքը անգիտանալնուն բուն պատճառը ո՛չ թէ գրաբարը չսորվելնին է, այլ որովհետև աւանդուած աշխարհաբարին դասախօսութեան եղանակը սխալ է, անկապ, անհետեւողական և անինամ, և եթէ մանաւանդ գիտնար թէ առանց ողջ մը գրաբար սորվեցնելու, աշխարհիս ամէնէն դիւրին բաներէն մէկն էր հայ տղուն զուտ, մաքուր և կանոնաւոր աշխարհաբար սորվեցնել, վստահ եմ թէ այդ օրիորդը պիտի չատագովէր՝ գոնէ միայն ազգ. նախակրթարաններուն համար՝ տարամերժօրէն աշխարհաբարի աւանդումը, առանց գրաբարին անունը իսկ տալու։

Եւ ճիշտ հակառակը պնդելով յօդուածագիր օրիորդին կարծիքին, կ'ըսեմ թէ աշխարհաբարի սխալ և տկար աւանդումին պատճառէն զատ, կայ նաև թափթփուք և ողորմելի գրաբարի մը աւանդման պատճառը՝ եթէ մեր դպրոցաւարտ օրիորդները տող մը կանոնաւոր աշխարհաբար չեն կրնար գրել։ Մեր նախակրթարաններուն մէջ գրաբարին գոյութիւնը այն ձեւով որով կը ներկայանայ, սարսափելի կերպով կը վնասէ նոյնիսկ միջակ աշխարհաբարի մը ուսուցման, և այսպէս այդ երկու հակառակամարտ լեզուներուն միահաղոյն գոյութիւնը մէկ կողմէն, և առանձնապէս անոնց աւանդման յոռի դրութիւնը՝ երկրորդաբար, այն արդիւնքը առաջ կը բերեն գործնականին մէջ որ նախակրթարաններէ ելլող հայ աշակերտները ոչ միայն չի գիտեր գրաբար (ասիկա արդէն հրաշք մը պիտի ըլլար), այլև աշխարհաբար։

Բայց չեմ հասկնար թէ ի՞նչպէս դեռ կը գտնուին պնդողներ թէ աշխարհաբար գրել և խօսիլ սորվելու համար գրաբար սորվիլը անհրաժեշտ է՝ նախակրթարաններէ ելլող տղուն։ Այս խնդրին վրայ խօսակցութեան մը միջոցին, հայ վարժարանի անօրէն մը կը յայտարարէր վերջերս, խորին և բարեպաշտական համոզմամբ մը, թէ գրաբարը նախակրթարանի ստորին կարգերէն աւանդել պէտք էր հայ տղուն, որպէս զի ժամուն մէջ աւետարանը կարդացուած պահուն ըմբռնէր անոր աստուածային իմաստը։ Ինչպէս կը տեսնաք, դեռ ամպերուն մէջ կը թափանցինք և լեռան կատարներուն վրայ բոցավառ մորենիներ կը նշմարենք։ Ափսո՛ս մեզի։ Կ'ողբանք որ մեր ազգային վարժարաններէն ընթացաւարտ տղաք երկու տող կանոնաւոր աշխարհաբար չեն կրնար գրել, և միևնոյն ժամանակ կը պահանջենք որ անոնք այնքան մը ալ գրաբար սորված ըլլան որ ժամուն մէջ աւետարանը հասկնան։ Եւ երևակայել որ այդ խեղճ տղաքը պարտաւորուած են նաև սորվիլ թուրքերէնը իբրև երկրին պաշտօնական լեզուն, և ֆրանսերէնը (երբեմն անգլիերէնն ալ) իբրև օտար անհրաժեշտ լեզու մը։ Սարսափելի բան է սա։

Կը կրկնեմ որ աշխարհաբարը, առօրեայ կեանքի պէտքերուն մէջ իր գործածութեանը համար, ոչէ կապով կապուած չէ գրաբարի հետ, և այս վերջինին բացարձակապէս տգէտ Հայ մը կարող է անսխալ աշխարհաբար գրել, վարժուելու չնորհիւ։ Ասոր գործնական և իրական բազմաթիւ օրինակները տեսած եմ լրագրական կեանքիս մէջ։ Անուս մարդ մը՝ լրագիրներու յամառ և ուշադիր ընթերցումով՝ հեռզհեռէ, նախնական դեղևումներէ յետոյ, եղած է անսխալ աշխարհաբար գրող և անբասիր թղթակից։ Եւ անշուշտ յաւակնութիւն մը գործած չեմ ըլլար եթէ ըսեմ —ճշմարտութիւն մը ըսած ըլլալու համար— թէ արտասահմանի մէջ տասը տարի աշխարհաբարը աւանդելով՝ առանց գրաբարի օժանդակութեան, յաջողած եմ աշխարհաբարը գրել սորվեցնել ազգային վարժարաններու մէջ. և աշակերտներէն շատեր սկսած են անսխալ հայերէն գրել՝ առանց գրաբարի վրայ տեղեկութիւն մը ստացած ըլլալու, միայն անշուշտ զրկուելով ժամուն մէջ աւետարանի խորին իմաստներուն թափանցելու վայելքէն։

Գործնականօրէն այս համոզման եկած յանգած ըլլալով, պիտի խնդրէի օրիորդ յօդուածագիրէն որ ինքն ալ իր կարգին համոզուէր թէ ազգ. վարժարաններուն մէջ աշխարհաբարի ուսումը կը տուժէ գրաբարին երեսէն, և այս վերջինին ներկայութիւնը բացարձակապէս աւելորդ է, և նոյն իսկ վնասակար մեր նախակրթարաններուն մէջ։ Կը բաւէ միմիայն աշխարհաբարը սովեցնել մեթոտաւոր, նրբազնի, և խղճամիտ կերպով։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ՕՍՄ. ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ.—Ատանայի դէպքին ատեն իրենց անհոգութեանը ու յոռի վարչութեանը համար ամբաստանուած նահանգին նախկին կուսակալ Ճէվատ պէյ և հրամանատար Բէմզի փաշա, ինչպէս յայտնի է, Ատանա ղրկուած էին, Չինուորական Ատեանին առջև դատուելու համար։ Նոյն Ատեանը իր վճիռը արձակեր է, կ'ըսէ Եենի Կազէտա, որով Ճէվատ պէյ դատապարտուեր է տէրութեան ծառայութենէն վեց տարի վտարուելու՝ այլևս վարչական գործերու մէջ չծառայելու պայմանով, իսկ Բէմզի փաշա ալ՝ երեք տարուան բանտարկութեան։ Ճէպէլը Պէրէքէդի կառավարիչ Ասաֆ պէյ ալ անպարտ արձակուած է։

ԱԶԳԵՐՈՒ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ.—Օսմ. Սահմանադրութեան տարեդարձին առթիւ, յայտնուած փափաքի մը վրայ, «Օսմ. Տարրերու Միութիւն» անուն առժամեայ մարմին մը կազմուած էր Օսմ. Քօմիդէի Ցնտաքլըի մասնաճիւղին մէջ։ Անկէ ի վեր այդ մարմինը գումարումներ կատարելով՝ ծրագիր մը պատրաստած և ընդունած էր, օսմ. ամէն տարրերէ բաղկացած ժողով մը կազմելով, որուն մէջ կան հետեւեալ Հայերը.— Տոքթ. Գրիգոր Ճէլալ, Միհրան Աղախաչեան. Կարապետ Այանեան, Արմենակ Սարգիսեան, Վաղարշակ Տուխանեան, Արամ Թուղլաճեան, Զենոբ Սուրէնեան, Հայ-Կաթոլիկներէն Ասատուրեան և Պատուհասեան վրդ.ները ու Արապեան պէյ։

ԲԱՆՕՖ ՄԵԾ ՄԷՋ.—Դաշնակցական նախկին գործիչ հայազգի Պ. Բանօֆ, որուն վրայ երկարօրէն խօսած ենք Արեւելքի մէջ, և որ վեց ամիս առաջ Պարսկաստան երթալով, անագին դեր մը խաղացած է պարսիկ ժողովրդեան ազատագրութեան դատին մէջ, մայրաքաղաքս հասած է։ Ինչպէս կը յիշուի, Պ. Բանօֆ վիրաւորուած էր Ասթէրապատի կռուին մէջ, փայլուն սխրագործութիւն մը ցոյց տալով։ Վէրքերը աղէկնալէն յետոյ, Պ. Բանօֆ Պուլկարիա գացած է, ու հիմա, քանի մը օրէ ի վեր՝ հոս կը գտնուի։ Մայրաքաղաքիս պարսիկ երեւելիները խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրած են։ Պարսիկ ազատականներու քլիւպն ալ հանդէս մը սարքած է ի պատիւ հայ յեղափոխականին։

ՖԱԶԼԸ ՓԱՇԱ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԱՆ.—Շաբաթ օրը, կէս օրէն ետքը ժամը 7½ին, Պատրիարքարան եկաւ Ատանայի Պատերազմական Ատեանին նախագահ Իսմայիլ Ֆազլը փաշա, որ դեռ նոր վերադարձած էր Ատանայէն։ Թէեւ իր այցելութիւնը նախապէս չէր ծանուցուած, Ս. Պատրիարքը բարեբախտաբար Պատրիարքարանն էր, և դահլիճին դռնէն ընդունեց փաշան սիրալիր կերպով և սրահ առաջնորդեց։ Իսմայիլ Ֆազլը փաշա բարձրանասակ և կորովի զինուորական մըն է, պատկառազդու արտաքինով։ Խօսակցութիւնը շուտով Ատանայի աղէտին դարձաւ, և փաշան մանրամասնօրէն նկարագրեց քաղաքին արդի կացութիւնը, ապահովցնելով Ս. Պատրիարքը թէ, ամէն պարագայի մէջ արդարութիւնը պիտի գործադրուի և հայ ժողովուրդին սրտապնդումին համար ամէն զոհողութեան յանձնառու պիտի ըլլայ կառավարութիւնը։ Փաշան գովեց Նորընտիր կուսակալ Ճէվատ պէյը, ըսելով թէ կարճ ժամանակի մէջ կուսակալին ըրած ձեռնարկները արդէն զօրաւոր ապացոյցներ են, կառավարութեան կատարեալ անկեղծութեամբ ու խղճմտութեամբ Ատանայի կացութիւնը բաթելաւելու փափաքին։ Խօսակցութիւնը հետզհետէ մտերմական գոյն մը առնելով, Իսմայիլ փաշա սկսաւ տեղեկութիւններ տալ հայութիւնը դատապարտեալներուն անցեալէն։ Վերջին անգամ մահուան դատապարտուած 4 Հայերուն յանցապարտութեանը ինք կատարեալ վստահ է, և եթէ Պատրիարքարանն ալ վերահասու ըլլար անոնց հարցաքննութիւններուն ու թուղթերուն, իրաւունք պիտի տար անոնց նկատմամբ արուած վճիռին արդարութեանը։ Ս. Պատրիարքը պնդեց թէ քանի որ աղէտին առարկան Հայերը եղած են, և քանի որ Հայերէն եթէ զէնք գործածողներ եղած են իսկ, միմիայն իրենց անձը, պատիւը և ընտանեկան պարագաները պաշտպանելու հարկին տակ ստիպուած են այդ բանին, ուրեմն չենք կրնար ոճրագործ համարել այդ պիսիները։

Փաշան յայտնեց թէ այդ պարագաները նկատողութեան առած է դատարանը և անձնապաշտպանութեան համար զէնք գործածող Հայերուն անմեղութիւնը ճանչցած է. այդ չորս Հայերը սակայն անձնապաշտպանութենէն բոլորովին տարբեր և ուղղակի ոճրագործական արարքի մէջ գտնուած են, որոնց յանցապարտութիւնը ամէն արդարամիտ դատարան պիտի վճռէր։ Ապա Ն. Վսեմութիւնը ըսաւ թէ բազմաթիւ Թուրքեր ալ մահու դատապարտուած են, որոնց ամէնուն վրայ մասնաւոր պատիժը գործադրել ամէնէն զօրաւոր միջոցը պիտի ըլլայ երկրին անդորրութիւնը ապահովելու և ուրիշներուն ալ ազդու դաս մը տալու։ Խօսելով պատասխանատու յանցաւորներու մասին, նախկին կուսակալ Ճէվատ պէյի համար ըսաւ թէ խոստովանելով հանդերձ աղէտին մեծութեան առջև իր քիչ մը թոյլ ընթացքը, յայտնած է թէ ինք 40է աւելի հեռագիր տուած է այս առթիւ պատկանելի իշխանութեան։ Պաղատի Ապտիւլքատէր ըսած է թէ ինք թէեւ բանպետութեան չրջանին հայահալած քաղաքականութեան մը հետևած և գործակցած է Հայերը ճնշելու համար Համիտի ստեղծած ռէժիմին, բայց այս վերջին դէպքին ինք ո՛և է մասնակցութիւն չէ ունեցած։ Իսկ Մուսթաֆա Բէմզի փաշա, Ատանայի զինուորական հրամանատարը, արդարացնել փորձած է ինքզինքը յայտարարելով թէ իր ծերութեան պատճառով շուարած էր ազէտին պահուն և բան մը չի յիշեր անցած դարձածէն։ Պատերազմական Ատեանը սակայն բնաւ կասկածութիւն չընծայեց այս դատարկ ինքնարդարացումներուն և մեղսակիցներուն հարկ եղած պատիժը անօրինեց։ Իսմայիլ Ֆազլը փաշա ժամու մը չափ տեսակցեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ և ութը օրէն մեկնիլ ստիպուած ըլլալը ծանուցանելով, փափաք յայտնեց որ անգամ մըն ալ տեսակցին։ Ն. Վսեմութիւնը Իզմիրի հրամանատարն էր և այս պատճառով Իզմիրի մէջ ծանօթացած էր Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

ՀՆՉՈՑՆԱՆ Հ. Ներսէս վրդ., եպս. Տարօնոյ և Վասպուրականի, վախճանած է Մուշի մէջ, յուլիս 28ին։ Ծնած էր 1848 մայիս 6ին, Շիրակ գաւառին մէկ գիւղը։

ՌԱՆՆՈՒՆԻ (Հնդկաստան) երեւելիներէն տիար Սամուէլ Պատասարեան և որդի, պատասխանելով Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հրաւէրին, տեղւոյն վրայ հանգանակութիւն կատարելով 16 ու կէս ոսկի անգլ. ոսկի զրկած են Հոգաբարձութեան։

ՇՐՋԱՐԵՐԱՆԱՆ.—Հայրենիքի աղատութիւնը ապահովելու, անոր հողային ու քաղաքական ամբողջութիւնը մշտապէս պահպանելու, կարգ մը անձերու մէջ գոյացած թիւրիմացութիւնները փարատելու և օսմանեան տարրերու միջև լաւագոյն յարաբերութիւններ հաստատելու նպատակով՝ «Իթթիհատ-Թէրագգը» կուսակցութիւնը և Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը կատարեալ համաձայնութեան եկան հետեւեալ հիմնական կէտերու մասին.

1. Սահմանադրութիւնը կիրարկելու և հանրային զարգացումը երկրին մէջ անսասանօրէն ամրապնդելու համար պիտի աշխատին և պայքարին միացած ուժերով, չի խնայելով ոչ մէկ զոհաբերութիւն։

2. Բէաքսիոնէրական չարժումներու հաւանականութեան հանդէպ, օրէնքի թոյլատրած բոլոր կարելիութիւններու սահմանին մէջ, պիտի գործեն միասիրտ հաստատակամութեամբ և որոշակի ուղղութեամբ։

3. Օսմանեան նուիրական հայրենիքը անկասելի և բաժանումէ զերծ պահելը՝ երկու կազմակերպութեանց միացած գործունէութեան նպատակէտը ըլլալով, անոնք պիտի աշխատին գործնականապէս ցրել հանրային կարծիքին մէջ բռնակալ բէժիմէն ժառանգ մնացած այն սուտ զրոյցները՝ թէ Հայերը անկախութեան կը ձգտին։

4. Երկու կուսակցութիւններն ալ կը յայտարարեն թէ համամիտ են «Նահանգային Իրաւանց Ընդարձակման» մասին, որ կ'երաշխաւորէ Օսմանեան ընդհանուր Հայրենիքի զարգացումն ու յառաջդիմութիւնը։

5. Իթթիհատ-Թէրագգը և Դաշնակցութիւնը, իրբև խորատական նախազգուշացում ընդունելով Մարտ 31 դէպքը եւ Ատանայի ցաւալի աղէտը, որոշեցին աշխատիլ ձեռք ձեռքի տուած՝ վերոյիշեալ հիմնական կէտերու իրագործման համար։

Իթթիհատ-Թէրագգի կուսակցութեան
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԵԴՐՈՆ

Հ. Յ. Դաշնակցութեան
Կ. ՊՈԼՍՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՐՄԻՆ

ԱԳԱՏՈՆ ԲԱՐԳԷՐ.— Ամէնասաստոյգ աղբիւրներէ իմացած ենք որ Ագատամարs թերթին անունովը մարդուն մէկը զանազան գործակալութիւններու և պանքանէրու կը ներկայանայ,— որոնց ծանուցումները կը հրատարակուին Արեւելքի մէջ.— և մեր թերթի մասին կարգ մը աննպատակնարկութիւններով կը ջանայ այդ ծանուցումները խլել Ագատամարsի համար։ Պաշտօնակից վարկաբեկելով թերթի մը համար ծանուցում ապահովելու այս վարնոց դրութիւնը գոնէ անծանօթ ըլլալու էր Ագատամարsի անունով գործող մարդոց քով, քանի որ Ագատամարs Դ. երեսին մէջ իր հրատարակած ծանուցումով սա բառերը կ'ուղղէ իր բարեկամներուն և գործակալներուն.— «Խնդրելով Ագատամարsի բարեկամներէն և գործակալներէն տարածել թերթը իրենց գտնուած չրջաններուն մէջ, կը հրանգենք յատկապէս՝ խոյս տալ այնպիսի անընդունելի միջոցներէ որոնք յատուկ են Պոլսոյ լրագրական բարքերուն, զորս մենք արժատախիլ ընելու պիտի ձգտինք։» Ցաւալի բան է որ երբ Ագատամարs իր հեռաւոր գործակալներուն այս բարոյապաշտ յորդորը կը կարդայ, հոս, ուղղակի իր ձեռքին տակ գտնուած մարդիկ կը յօժարին դիմել այնպիսի անընդունելի միջոցներու որոնք դեռ անծանօթ են Պոլսոյ լրագրական բարքերուն։ Մեր ըսածը հաստատելու համար փաստեր ունինք ձեռուընիս, զորս հրապարակ մէջտեղ պիտի դնենք, եթէ այդ տխուր հարկին տակ դնեն մեզ։ Բայց ապահովապէս՝ Պոլսոյ լրագրական բարքերը ուղղելու լաւագոյն միջոցը ասիկա չէ։

ԿՈՉ ՍԸ.—Ատանայի և Հալէպի վիլայէթներու հայ արկածելոց համար ձմրան մօտենալուն առթիւ մեծաքանակ թէ՛ արտաքին և թէ ներքին հագուստներու պէտք ըլլալով՝ ներկայիս կոչում կ'ընեմ բարեսէր անձանց որ հաճին փութացնել մեզ իրենց զգեստեղինաց առաքումը։ Ասկից առաջ մեր ղրկած հագուստները մեծ օգտակարութիւններ ունեցած են մեր տաբաբախտ կիլիկեան արկածելոց համար, որոնք՝ զգեստի ամենափոքր կտորն իսկ ընդունած են խորին չնորհակալութեամբ։ Զգեստեղինաց յառաջիկայ առաքումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ շաբաթ օր, 11 Սեպտ. (Ն. Տ.). զգեստեղէնք պէտք է մեզ յանձնուին մինչև 9 Սեպտ. հինգշաբթի։

Զ. Տ. Ս. Փափազեան

Պայսպլ-Հաուզ

Ա. ՁՕՊԱՆՆԵԱՆԻ ԵՐԿՆԵՐԸ.— Բերրուածներ, Կենսագրութիւն Պեհիկբաշեանի, Նահապետ Քուչակի դիւանը, ինչպէս եւ **ԱՆԱՀԻՏ**, գրական գեղարուեստական Հանդէսը կը գտնուին Դաւթեան Գործակալութեան մօտ, 47, Պապը Ալի ճատ տէսի։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ. Գ. Լուսինեանի ֆրանսահայ մեծ բառարանին 29րդ պրակը 40 փարա։

ՅՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 4 սեպտ.—Աւստրիա-Հունգարիա հաւանութիւն յայտնեց Դեսպա. Նախորհուրդ մը գումարելու առաջարկին, Տարտանէլի խնդիրը կարգադրելու համար։ Թուրքիոյ արուեստիք իր առաջին փոխարինութիւն, կը հաստատի թէ Ռուսիա, Ֆրանսա և Աւստրիա-Հունգարիա արդէն իսկ համաձայնած են՝ քարիթիւլասիօնները ջնջելու համար։

ԱԹԷՆՔ.— Հելլենական Խորհրդարանը սեպտեմբերի վերջերը պիտի գումարուի։ Նախարարապետը համոզեց սպասները որ նիւթապէս անկարելի է իրեն՝ Խորհրդարանին ներկայանալ սեպտ. 12ին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Զինու և Ճարտի կառավարութիւնները ընդհանուր համաձայնութիւն մը կնքեցին առկախ խնդիրներու մասին։ Այդ համաձայնութեամբ երաշխաւորուած է երկու երկիրներու հողային ամբողջութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.— Մաթեն կ'իմանայ թէ Ա. Թէնքի մէջ կացութիւնը նորէն անսասոյգ կը դառնայ. կասկածելի է թէ Պ. Թէոթօքիսի կուսակիցները ուժ տան Պ. Մավրոմիխալիսի նախարարութեան։

ՀԻԼՍԻՆԿՅՕՐՍ.—Բեւեռախոյզ Տօքթ. Քուք հոս հասաւ և յայտարարեց թէ գիտակցապէս կրնայ ապացուցանել որ Հիւսիսային Բեւեռ հասած է։

ԳՈՐԻՆՆԱԿ.— Բեւեռախոյզ Տօքթ. Քուք հասաւ և նաւամատոյցին վրայ ընդունուեցաւ գահաժառանգ իշխանին ու անագին բազմութեան մը կողմէ, խանդավառ ցոյցերով։ Տօքթ. Քուք ներկայացաւ Ֆրէտերիք թագաւորին։ Քաղաքապետութեան մէջ մեծ հացկերոյթ արուեցաւ ի պատիւ իրեն։ Հանրօգուտ չինութեանց նախարարը բաժակ պարպեց։

ՍՈՖԻԱ.— Քաղաքին վրայ իջած թաթառը չատ ուժգին էր։ Աղքատ բնտանիքներէ բնակուած հարիւրի չափ տուներ փլան։ Փլատակներուն տակէն 4 դիակ և 50ի չափ վիրաւորներ հանուեցան, որոնցմէ 10ը մահացու կերպով վիրաւորուած։

ԱՄՍԹԷՐԴԱՄ.— Միտսպուրկի մէջ նաւազ մը քոլէրայէ վարակուած է։ Ռոթերտամէ հասած չոգենաւի մը մէջ կը գտնուէր։

ՄՈՍԿՈՒԱ. 6 Սեպտ.—Կայս. ամոլը Խրիմ գացած ատեն Մոսքուա կանգ չպիտի առնէ Զարուէիին անհանգստութեան պատճառաւ, բայց մտադիր է քաղաքը այցելելու ի դարձին։

ԱԹԷՆՔ.—Զօրավար Սմոլէնսքի բանակին ընդհ. հրամանատար պիտի կարգուի գահաժառանգ իշխանին տեղ մինչև որ Խորհրդարանը ջնջէ այն օրէնքը, որ գահաժառանգ իշխանին կ'ընծայէ վերին հրամանատարութեան պաշտօնը։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷ

454 Ռեբա Մեծ փողոց 454

Վ. Մ. ՀԻՆԴԼԵԱՆԻ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆԸ

Ուր կը տրուին բոլոր ատամնաբուժական խնամքները, գլուխոյ և արուեստական ատամնավերջին դրութեամբ նոր բերուած գործիքներով։ Հիւանդները ամէն օր կ'ընդունուին։ Բշ., Դշ. և Ուր. առաւօտները Սկիւտար, ըստ առաջնոյն։

50—47

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ,	Oqus. 22/4	Սեպ.
Օսմ. Գանձ. Միացեալ 4 %	Ս. Ո.	103 38
Ամէնէն բարձր դին	»	104 05
Ամէնէն վար դին	»	103 36
Բուլգարի Երկաթուղի դաց	ֆր.	181 —
Ամէնէն բարձր դին	»	182 —
Ամէնէն վար դին	»	179 —
ԲԱՑՈՒՄ,	Oqus. 24/6	Սեպ.
Օսմ. Գանձ. Միացեալ 4 % Գ.Դ.	Ս. Ո.	101 38
» » » ժամէ ետն	»	101 38
Բուլգարի Երկաթուղի	ֆր.	181 —
» » ժամէ ետն	»	181 —
Գարափ Դ. Գալաց	»	435 —
Ամա. Երկթ. Գարաթ. Ա. տերի	»	523 —
» » » Բ. տերի	»	520 —
» » բաժնեթղթ.	Ա. Ս.	14 52
Երբեթի Խարիսի	»	— —
Երբեթի Խարիսի Համփէ	»	1 20
Օսմ. Ազահ. Ընկ.	»	4 37
Օսմ. Ծխախոտ		17 10
Թրամուայ բաժնեթուղթ		8 05
» ժուխառ		4 05
» պարտաթուղթ		491 —
Թրանվայ	ֆր.	76.—
Յերքոյի Ջուրի Ընկ.		298 —
Գալիա Գարապաղն		445 —
Միտիլի Գանգա	Ս. Ո.	5 25
Նէֆիզ Գէօֆա Թրամ. բաժնթղթ.	»	2 —
Պալենքի Գանգա		122 —
Գարասու առանձնաշնորհեալ		27 —
» սովորական		26 —
Գարափ Իզմիրի		572 50
Լաւրիոն	ֆր.	62 —
Զարթրզա	»	46 —
Գրեան Ֆանոիէ Էժիբուէն հին		293 —
» » » նոր		254 —

ԼԱ ՔՕՔՕԶ

Կերակուրներու պատրաստութեան մէջ լա fofoզի գործածութիւնը չատ աւելի նպաստաւոր է քան կարագը, ձէթը և ճարպը։ Միեւնոյն կերպով կը գործածուի,

ԲԱՑԹ ՄԷԿ ՔԱՌՈՐԴ
ՆՈՒԱՋ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Լա Քofoզ բուսական զուտ և անխարդախ կարագ մըն է։

Լա Քofoզ, Մակնան Եղբարց վաճառանիշով, մեծապէս յանձնարարելի է առողջապահական տեսակէտով։ Բոլոր հիւանդանոցներուն մէջ կը գործածուի։ Մակնան Եղբարց վաճառանիշով այս իւղը փնտռեցէք բոլոր գլխաւոր նպարավաճառներուն մօտ, վաճառման կեդրոնատեղի Ղալաթիա, Մէէմէտ Ալի փաշա խան՝ Ն. Ս. Քէվէնճիօղլու և Որդի վաճառատունը, Պոլիս՝ Լէօն Տ. Սէմսա, Լիմոնճըլար փողոց, թիւ 53։

Ընդհ. գործակալ
75—16 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԶԳԵՍՏՆԵՐ
ԱՇԽԱՐՀԻ ՀԱՄԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԵՒ ԶԵՂՁՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ
Եղանակին վերջաւորութեան առթիւ
ՊԱՏԵՂ ԱՌԻԹ
ՏՂՈՑ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐՈՒՆ
ԿՏԱՒԷ, ՅԱՐԴԷ ԵՒ ԱՍՈՒԻԷ

ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ՏԷՐՈՒՊԷԻ ԷՔՍԹՐԱ ՄՈՄԵՐ

Տէրուպէի էքսթրա ընտիր մոմերը գնեցէք, որոնք ո՛չ ծուխ կ'արձակեն և ո՛չ կը վաղեն։ Այդ մոմերուն պատրաստութեան համար մեծ խնամ տարուած է։ Գինն ալ աժան է։ Կը ծախուի գլխաւոր խանութպաններուն և Պոլսոյ, Բերայի ու Ղալաթիոյ մեծ վաճառատուններուն քով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Պալըգ Բազար, Նէվշէհիր խան, թիւ 9, Բօրլօղլու և ընկերութեան մօտ։

Ընդհանուր գործակալ
75—17 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԻԼԱՆ

Պիր միւատէթսէն պէրի Տէրսաատէթին ճիհաթ մուխթէլէֆիյսէսնէ հիւմմայի թիֆոյիտի հասթալըղընըն միսթէվլի ատտ օլունապիլէճէք տէրէճէյտէ իճրայի ահքամ իյլէմէքտէ օլարաղընը վէ պուտա միւհթաճ թասֆիյէ օլան սուլարըն իչիլմէսինտէն նէյէթ իյլէտիյի անլաշըլմըշ օլարաղընտան իչպու սուլարըն մաթլուպը սըհհիյէ մուվաֆֆըգ սուրէթտէ թասֆիյէլէրինէ գատար Գարագուլագ, Կէօզթէպէ, Գայրշ Տաղը վէ Քեաղրտանէ կիպի մէնապի սուլարընըն իչիլմէսի վէ պու սուլար թէտարիք օլունամատաղը հալտէ սէրայէթ մէրէզատէն մուհֆաղա իչին տիկէր սուլարընը սիւզիրիյիթքէն վէ գայնաթտարրլարգան սօնրա չէրպ վէ խթիմալ օունմասը թէվսիէ վէ իլան օլունուր.

Ֆի 20 աղըսթոս 325

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՀԱՐՑ

Ի ՐԱՆԿԱԼԹԻ

Վիեննական Մխիթարեան Միաբանութեանս նորընծիր վարչութիւնը որոշած է ի . Պոլսոյ վարժարանին նոր զարկ մը և ժամանակիս նորագոյն պահանջմանց գոհացում տալ։ Ուստի, Վարժարանիս Տնօրէնութիւնը՝ Միաբանութեանս այս փափաքին համեմատ, իր մասնաւոր կէտ նպատակի պիտի ընէ, նախ լեզուները, և ի մասնաւորի Հայերէն և Տաճկերէն լեզուաց զարգացումը. երկրորդ՝ մաթէմատիքական բարձրագոյն գիտութեանց նոր մշակում մը պիտի տայ. երրորդ՝ իր բոլոր մտադրութիւնը պիտի դարձնէ դըպրոցական ներքին և արտաքին բարեկարգութեան, հսկելով աշակերտաց վրայ հայրական սիրով խառն խստութեամբ և անաչառութեամբ։

Վարժարանս ունի արդի երկրորդական վարժարանների (écoie secondaire moderne—Realschule) ծրագիրը, միջավայրիս պիտոյիցը յարմարցուած. կ'աւանդուին.

Ա. ԼԵԶՈՒՆԵՐ.— Հայերէն, տաճկերէն, գաղղիերէն, գերմաներէն և անգլիերէն (վերջինս ստիպողական է միայն երկու բարձրագոյն դասարանաց համար)։

Լեզուաց ուսումը դիւրացնելու համար մեծ բաժին տրուած է թարգմանութեանց ճիւղին և ի մասնաւորի տաճկերէնի, գերմաներէնի և հայերէն գրաբարի թարգմանութեանց։

Բ. ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ.— 1. Մաթեմաթիզական, պարզէն մինչև բարձրագոյն թուաբանութիւն, գրահաշիւ, երկրաչափութիւն (մինչև նկարագրականը — descriptive) և երեքանկիւնաչափութիւն։

2. Բնական գիտութիւնք.— Բնական գիտելիք (տաճառօտ մարդախօսութեամբ), կենդանաբանութիւն, բուսաբանութիւն, հանքաբանութիւն, երկրախօսութիւն, տիեզերագրութիւն և տարերք աստղաբաշխութեան։

3. Առեւտրական.— Աշխարհագրութիւն, հաշուակալութիւն, թղթակցութիւն (տաճկերէն, գաղղիերէն և գերմաներէն) և արուեստախօսութիւն (technologie)։

4. Պատմութիւնք.— ա. տոհմային և ընդհանուր պատմ. (հին, միջին և նոր դարու)։

բ) Տոհմային դպրութեան և օտար ազգաց մատենագրութեանց։

Գ. ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏՐ. 1) Ուրուագրութիւն (գծականումն հանդերձ — dessin linéaire)

2) Երաժշտութիւն. Դաշնակ և քնար (ոչ-ստիպողական)։

Դասերը գաղղիերէն և գերմաներէն լեզուաւ կ'աւանդուին, իսկ հայերէն և տաճկերէն իրենց յատուկ լեզուներովը։

Վարժարանիս մէջ կը դասախօսեն 22 ներքին և արտաքին ուսուցիչք։

Վարժարանս կը բացուի Սեպտ. 4/17ին։

Նորմուտ աշակերտաց ընդունելութեան համար՝ կարելի է խօսիլ ամէն օր մինչև կէսօր։

Հ. ՎԱՐԴԱՆ ՄԵԼՔԻՍԵԴԵԿԵԱՆ
Վարիչ Վիեննական Մխիթարեան
1—10 Վարժարանին

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷ

Շիրքէթի Խայրիյէի աշնան եղանակին յատուկ նոր ժամանակացոյցը գործադրութեան պիտի դրուի Սեպտ. 1/14, երեքշաբթի առաւօտէն սկսեալ։

Վոսփորի ժողովրդեան հանգստութիւնը և զանազան նաւամատոյցներէ կամուրջ ու կամուրջէն նաւամատոյցները կարելի եղածին չափ շուտ երթևեկը ապահովելու համար, սոյն ժամանակացոյցին մէջ Վոսփորի երկու եզերքները երեքական գօտիի բաժնուած և իւրաքանչիւր գօտիի համար մասնաւոր և ուղղակի երթևեկներ սահմանուած են։

Այդ գօտիները բաժնուած են հետևեալ կերպով. Եւրոպական եզերքին համար, Գալաղներէն Եէնիքէօյ, Եէնիքէօյէն Պէպէք և Պէպէքէն կամուրջ. Ասիական եզերքին համար՝ Պէյքօզէն Դանտիլլի, Դանտիլլիէն Գուզկունճուգ և Գուզկունճուգէն կամուրջ։ Վերին գօտիներուն համար՝ առաւօտեան ժամը 12էն սկսեալ ամէն 45 վայրկեանը անգամ մը կամուրջի համար և երեկոյին 50 վայրկեանը անգամ մը կամուրջէն Վոսփոր ուղղակի չոգենաւ մը պիտի մեկնի, իսկ վարի գօտիներուն համար նոյնպէս առաւօտեան ժամը 12էն սկսեալ, ամէն 25 և 30 վայրկեանը անգամ մը, թէ՛ առաւօտեան և թէ՛ երեկոյին։

Վոսփորի զանազան նաւամատոյցներու միջև հաղորդակցութիւնը ապահովելու համար սահմանուած զիկզակ երթևեկութիւններէն զատ, գօտիի գլուխ եղող Պէյքօզի Եէնիքէօյի, Դանտիլլիի, Պէպէքի, Գուզկունճուքի, Սկիւտարի և Պէյիկթաշի նաւամատոյցներուն միջև մասնաւոր երթևեկներ դրուած են։

Ասոնցմէ զատ Սալըբազար-Սիրքէճի-Հայտար-Փաշա-Պէյիկթաշ-Իւսկիւտար ինչպէս նաև կառաբարձ չոգենաւի երթևեկները պիտի շարունակուին ըստ առաջնոյն, բայց աւելի ընդարձակ և աւելի յարմար ժամանակացոյցի մը համեմատ։

Սոյն նոր ժամանակացոյցին մէջ նկատողութեան առնուած են նաև Բամղանի տոները, և ըստ այնմ յարմար երթևեկներ սահմանուած են առաւօտեան և իրիկուն։ Դիշերուան համար ալ մասնաւոր ժամանակացոյց մը պատրաստուած է։

Սոյն ժամանակացոյցը ի մօտոյ պիտի հրատարակուի լրագրաց մէջ, նաւամատոյցները պիտի կախուի և պիտի ծախուի տոմսակավաճառներուն քով։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 մայիս 1909

ՊԱՀԱՆՋԵՐ	Օսմ.	Ոսկի
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	—
Մնացուկ ի Կ. Պոլիս	4,481,722	49
Պետական արժէթուղթք	1,419,241	29
Զանազան արժէթուղթք	2,515,856	70
Գանձելի փոխանակագիրք	3,448,675	70
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Գանձուն — պարտականք	1,511,787	82
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	2,412,986	37
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց եւ վաճառաց	5,149,247	58
Անշարժ եւ շարժուն գոյք	300,785	03
Զանազանք	197,069	46
	26,937,372	44
ՊԱՐՏՔ		
Դրամագլուխ	11,000,000	—
Պանքոտոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս եւ ի մասնաճիւղս	867,615	—
Վճարելի փոխանակագիրք	873,432	44
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պահանջողք	1,282,652	35
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	10,872,414	17
Վճարելի շահաբաժինք	5,746	73
Կանոնական պահեստ	1,098,012	—
Զանազանք	937,499	75
	26,937,372	44

Վաւերացեալ ճշդութիւնն pus տոմարաց

Տնօրէն Հաշուակալ Ընդհ. Տնօրէն
Վ. ՄԱԼԹԱՍ Օ ՊՐԱՆԴ Ա. ԴԻՍԱ

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա) 1. *Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, թիւ 343 և 343 կրկին։*
) 2. » » *Կալաթա Սէրայի դիմաց։*
Կալաթա 1. *Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։*
) 2. *Թրամվայի կայարանին դիմաց։*
Պոլիս) 1. *Սուլթան Համամ թիւ 2։*
) 2. *Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։*
Սկիւտար) *Զարշը Պոյը, թիւ 120։*

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 16

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ	Ֆրք.	9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ	»	142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի և այլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ Խ. ՖՐԱՆԿԻԻԼՕՖ եւ ԸՆԿ
Պալիս, Անճանիաթիս խան

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտս	4311	Հիտալիս	1531	Մարսէլլս	3709	Սաքֆս	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինս	938	Հինտու	3720	Միքատս	3557	Տիբիս	1735
Անճէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Աթիսաքս	2277	Տրաքս	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլս		Սցէրս	1203
Պասանս	1822	Տինամս	504	Իակս	2354	Մուցիլլս	3419	Թասոս	1323
Պորտինս	1264	Էպքս	3464	Իտահս	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Պրֆֆալս	4481	Էլասքատս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100	Թոքիս	3327
Դէյրս	1371	Էցաքս	1841	Քլէսս	1053	Խնթացիս	4036	Թոլէտս	1470
Գալիքաս	1837	Ֆիտս	954	Քոլքինս	2307	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	242
Գաբէս	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմլս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գազս	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէքանթս	2272	Բրիալճս	3329	Վքլթուցն.	2391
Սօսէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բրինալտս	1553	Եէտս	1350
Գոլորատս	4235	Կիկանս	1143	Լորէնցս	3191	Բոլլս	1613	Զէցս	1200
Գանկս	2905	Կոզս	1011	Մալմս	724	Բօճէս	1789	Թորս	
Գորսս	895	Կրսանս	1695	Մարէնկս	1273	Բոզացիս	136	Մայսն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.

«Օթէլլս» չոգենաւը, նաւապետ Վիլսոդէր։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.

«Մորոքքս» չոգենաւը, նաւապետ Լարէն, սեպտ. 18ին։

Գիտել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԻԶՕՏ
Թիւ 22—24, Ֆիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։ 10

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ա.ԶԳ.— 4% Օսմ. Քոնսոլիտէ փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1/14 սեպտեմբերին աւարտող թիւ 39 կտրօնին վճարումը, ինչպէս նաև 1/14 օգոստոսի վիճակահանութեան մէջ ամորթի շահածներուն վճարումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ սեպտ. 1/14էն սկսեալ՝ Օսմ. Կայս. Պանքայի կիչէներուն կողմէ, կէս օրէն յետոյ ժամ 2½ին, ամէն օր, բաց ի կիրակիէ, իսկ ուրբաթ օրերը մինչև կէսօր, ի փոխարէն կտրօններու և ամորթի պարտաթուղթերու, որոնց հետ պէտք է գրտնուին թուական պտրտրօներ։ Ընկալագիր մը պիտի յանձնուի տէրերուն. այդ ընկալագրին շրջաբերութենէն տասը օր յետոյ, վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիի մնացուկին կողմէ։

Կ. Պոլիս 31 օգոստ. 1909 4—1

* * *

Ազդ.— Ծախու են 24 ձիու ուժ ունեցող քարիւղաշարժ մոթէօրներ, որոնք չատ լաւ վիճակի մէջ կը գտնուին։ Անոնք որ կ'ուզեն գտնել այդ մոթէօրները, պէտք է դիմեն Օսմ. Կայս. Պանքային մատակարարական ճիւղը, Ղալաթիա։ 7—12

* * *

Ազդ.—Քոնսոլիտէի 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի որ պայմանաժամը 1903 սեպտ. 1/14ին աւարտող պարտաթղթերուն կտրօնները, ինչպէս նաև 1894 սեպտ. 1/14ի 9րդ վիճակահանութեան մէջ ամորթի չահած պարտաթուղթերը եթէ չներկայացուին մինչև յառաջիկայ օգոստ. 31/13 սեպտ. ջնջուած պիտի համարուին։

Կ. Պոլիս 18 օգոստ. 1909 14—7

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Դինեչինութեան ատենը մօտեցած ըլլալով, Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ անոնք որ խաղող կը գենն գինի չինելու կամ օխայով ծախելու համար, պէտք է նախապէս իմաց տան Հանր. Պարտքի գործակալներուն, որոնք Ղալաթիոյ ոգելից ըմպելիի կեդր. տնօրէնութեան մէջ ու հետեւեալ տեղերը կը պաշտօնավարեն Իզմիր-Լօնիւ՝ մրգեղէնի մաքսատունը, Պալաթ, Սարբեար, Պէյիւքտէրէ, Թարապիա, Եէնիքէօյ, Արնաւուտքէօյ, Պէպէք, Պէյքօզ, Սկիւտար, Գուզկունճուգ, Դաւմգարու, Դատրքէօյ և Հայտար-Փաշա։

* * *

Ազդ.—Ելմտական 1325 տարուան սեպտեմբեր ամիսը մօտեցած ըլլալով, որ երկրորդ վճարման ատենն է ոգելից ըմպելիի տուրքին, Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը կը յիշեցնէ Կ. Պոլիս հաստատուած ոգելից ըմպելի վաճառողներուն թէ, կանոնագրին 14րդ յօդուածին համաձայն, պարտին օգոստոս ամսուան մէջ ստանալ վաճառման արտօնագիրը՝ հատուցանելով տուրքը։ Ցիշեալներուն կը ծանուցուի որ, այդ կանոնագրին 10րդ յօդուածին վերջին հատուածին համաձայն, պէտք է դիմեն ոգելից ըմպելիներու կեդր. տնօրէնութեանց Պոլսոյ մէջ և Արնաւուտքէօյի, Սարբեարի, Պէյքօզի, Սկիւտարի, Դատրքէօյի և Դուզգարուի գործակալութեանց, նորոգելու համար իրենց վաճառման արտօնագիրները։ Անոնք որ սեպտ. 1էն առաջ թէզքէրէ չառած ոգելից ըմպելի կը ծախեն՝ օրինական տրամադրութեանց պիտի ենթարկուին՝ օգոստոս ամիսը աւարտելուն պէս։

10—8 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

առաջին անգամ, ութը ամիս առաջ, մեր տիրոջ կողմէ ամէնքս հոս առաջնորդուած ատեն։

—Այո՛, դիտեմ, բաւ Մօիզէթ քիչ մը անհամբերութեամբ։ Դուք Մաեօրքա կը գտնուէիք, մինչ ես Ֆապրէրա կղզին էի հօրս հետ...։ Բայց տիկին Մարթ անմիջապէս պիտի ճանչնա՞յ զիս։

—Օհ, անտարակոյս, օրիորդ, քանի որ զիս ճանչցաւ...։ Մնաց որ՝ ձեզի կը սպասէ։

—Շա՛տ լաւ, քովը կ'երթամ հիմա, գոչեց Մօիզէթ զուարթ աչխուժութեամբ։

Պառաւ սեւամորթուհին քանի մը քայլ յառաջացաւ և թանձր օթոց մը վեր առնելով դուռ մը բացաւ. յետոյ մէկդի քաշուեցաւ՝ ճամբայ տալու համար նորատի աղջկան։ Յետոյ դուռը գոցեց, մինակ մնալով փոքր սրահին մէջ, որուն փոչիները սկսաւ մաքրել։ Ապա գնաց Նրբանցքին մէջ կեցաւ, պատնէշի մը դիրքը առած։

Մօիզէթ ընդարձակ սենեակ մը ներս մտած էր, օթոցներով ծածկուած չորս կողմ։ Աջակողմը կը գտնուէր մեծ մահճակալ մը սրահակալով. ձախակողմը կար չատ ցած բազմոց մը. դիզուած բարձերու մէջ կին մը ընկողմանած էր կիսովին։

Այդ կինը, խոր անրջանքի մը մէջ թաղուած, ծաղկատի աղջկան ներս մտնելը չտեսաւ. ուստի Մօիզէթ, խօսելէ առաջ, կրցաւ ուշադրութեամբ դիտել զայն։

Տիկին Մարթ խիստ գեղանի եղած ըլլալու էր. նուրբ ու կանոնաւոր դիմագծեր տակաւին ազնիւ երեւոյթ մը կ'ընծայէին անոր հիւծած և խորշոմապատ դէմքին, որ դիակնային ժպտունութիւն մը ունէր։ Իր ճերմակ, երկար ու սեղմ մազերը արծաթէ մինչեկներով կը տարածուէին քունքերուն վրայ և ծոծրակին վերեւ ճնշող գիսակոյտ մը կը ձեւացնէին։ Բարձրահասակ կին մըն էր։ Ճերմակ ֆանէլայէ բէնեւուար մը հագած էր, կապոյտ մետաքսէ գօտիով մը սեղմուած՝ մէջքին վրայ։ Մունգերուն վրայ տարածած էր երկար ու նուրբ ձեռքերը, դէմքին պէս արժգոյն։ Ձեռքերուն երակները մանիշակագոյն նուրբ գիծեր ունէին։ Իր խոշոր ու սեւ աչքերը տարտամ նայուածք մը կը ձգէին, անհուն անրջանքի մէջ կորսուած։

Մօիզէթի կողմը դարձած ըլլալով հանդերձ, կնոջ աչքերը չէին նշմարեր դեռատի աղջիկը, մշուշապատ ներքին ցնորքներով առլցուած։

Մօիզէթ այդ աղուոր աչքերը դիտեց, որոնք անուրջներու ուժգնութենէն՝ աւելի հիասքանչ ու արտակարգ արտայայտութիւն մը ստացած էին. յանկարծ տարտամ անհանգստութենէ մը ու տրղայական անհամբերութենէ մղուած, Մօիզէթ ամենաքաղցր ձայնով մը կոչեց.

—Տիկի՛ն։

Խելագար կինը տարտաց, աչքերը կէս մը բացաւ, իրանը վեր առաւ, և ձեռքերը դէպի առաջ.

—Օհ, Մօիզէթ, դո՞ւք էք, մրմնջեց, այնպիսի ձայնով մը որ մարած էր, ատենօք չատ հեծկլտացած ըլլալուն։

Ու իր աչքերը սեւեռեցան մանկամարդ աղջկան վրայ՝ գորովի բուռն արտայայտութեամբ մը։

—Այո՛, տիկին, ես եմ, Մօիզէթ։ Կը ճանչնա՞ք զիս։ Որքա՜ն երջանիկ կը զգամ ինքզինքս... Կը յիշէ՞ք վերջին անգամ զիս ճանչնալիդ, ասկէ երեք ամիս առաջ...

—Երե՞ք ամիս, երե՞ք ամիս, կրկնեց տիկին Մարթ...։ Այո՛, կը յիշեմ... այն ատեն լոյսը կը շողար մաքիս մէջ, ինչպէս այսօր...։ Բայց այդ օրուընէ ի վեր ինչ երկար խաւար մը տիրեց մաքիս մէջ...։ Երեք ամիս կ'ըսէք...։ Կը յիշեմ...։ Միեւնոյն զգեստը կը կրէիք և միեւնոյն երջանիկ ժպիտը կար ձեր շրթունքին վրայ...։ Ըսիք թէ ո՛ւր կը գտնուէինք այն ատեն...։ Կեցէ՛ք, պիտի յիշեմ...։ Օհ, այո՛...։ Կորուսեալ կղզին էր... Ովկէանոսին ամայութեան մէջ կորսուած...։ Օհ, Մօիզէթ միշտ այդ կղզին կը գտնուի՞նք...։ Ուրիշ կղզի մըն ալ կը յիշեմ, ուր ծառեր և ծաղիկներ կան...։

Մօիզէթ զգուշացած էր խեղճ կնոջ մենախօսութիւնը ընդմիջելէ։ Վախնալով որ խելագար կինը նորէն անդիտակցութեան մէջ կ'իյնայ և խոստացուած գաղտնիքներն ալ չի յայտներ, թոյլ կուտար որ խօսի և իր յիշողութիւնը վերստանայ, զոր երեք ամիսէ ի վեր կորսնցուցած էր...։ Խելագարը, Մօիզէթի ձեռքը բռնած, բազմոցին վրայ կը քաշէր զայն։ Ֆիչ եաքը իրարու քով նստան, ձեռքերնին միացուցած։

—Սպասեցէք որ ձեզ դիտեմ, կ'ըսէր Տիկին Մարթ...։ Որքա՜ն գեղեցիկ էք...։ Ըսէք, երեք երկար ամիս չկրցի՞ ճանչնալ ձեզ։

—Այո՛, տիկին...։

—Աւա՜ղ, ո՞երկից եկաւ այդ խաւարը, որուն պատճառաւ աչքերս մթագնած են և յիշողութիւնս թմրած է...։ Բայց մեռելի պէս եղած ըլլալու եմ այդ աղջամղջոտ ժամանակամիջոցին։

(Շարունակելի)

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՈՒՆՑԻՐ 50-27
ՆԷՔԹԱՐ ԳԱՐԵԶՈՒՐԸ

Արտօնատէր ԴԱՐԵԳԻՆ ՊՕՇԱՃԵԱՆ